

Δ 1
(34)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1937
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 34
ΕΤΟΣ Δ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ

ΝΕΟΛΑΙΑ

ΕΤΟΣ Δ.'

ΑΡ. ΦΥΛ. 1

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1937

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΡΩΪΝΟ

Ξημέρωνε· κι' ή Αύγούλα τὰ λουλούδια νὰ φιλήσει
έτρεχε μ' ένα φῶς ὄλο γαλήνη στὰ λειβάδια
μὲ ξέπλεκα στοὺς ὤμους τὰ μαλλιά νὰ προβοδίσει
τὰ νυσταγμένα κ' ἤρεμα, χλωμά, σκιαγμένα βράδυα.

Ξημέρωνε· κοί ὦρες γελαστὲς μὲ τὴν ποδιά τους
μάζευαν ρόδα στῆς Αὐγῆς τὸν κῆπο καλεσμένες
καὶ τάνυζαν τὰ πλουμιστὰ καὶ γαλανὰ φτερά τους
παίζοντας πάνω στὶς ροδιᾶς ψηλά σκαρφαλωμένες.

Ξημέρωνε· καὶ τῶνειρο στὰ μάτια π' ὄχ' ἀνθήσει
ξύπνησε κ' ἦρθε στὸ χορὸ κάποιας ζωῆς νὰ μείνει
δὲ βάσταξεν ὅμως στὸ φῶς τοῦ ἡλίου νὰ βαδίσει
κ' ἔγυρε πάλι στῆς Αὐγῆς τὴν ἄνθινη γαλήνη.

(«Τὰ Τραγούδια τῆς Αὐγῆς»)

ΘΑΛΗΣ ΡΗΤΟΡΙΔΗΣ

Maxence van der Meersch

(Prix Concourt 1936)

ΕΠΑΡΣΙΣ

(ΝΟΥΒΕΛΛΑ)

Ὁ Ζαν Μαρί Λετρανέν ἕνας σπουδαῖος χειρουργὸς ποὺ τὸ μεγαλύτερο ἐλάττωμά του εἶνε ἡ ἔπαρσις. Βασιλεύει στὸ Νοσοκομεῖο. Εἶναι τραχύς, ἀγροῖκος κι' ὄλοι — φοιτηταί, βοηθοί, γιατροὶ κι' ἄρρωστοί — ὑποτάσσονται μπροστά του. Ἡ ἔπαρσις του ὀφείλεται στὴν θαυμαστή του ἰκανότητα νὰ χειρίζεται τὸ χειρουργικὸ ἔργαλειο καὶ στὶς σπουδαῖες ἐπιτυχίες στὶς ἐγχειρήσεις. Σ' αὐτὰ ὀφείλει καὶ μιὰ φήμη διάχυτη σ' ὅλο τὸν κόσμο.

Ὁ υἱὸς του Ζεράρ Λετρανέν εἶνε τὸ ἀντίθετο τοῦ πατέρα του. Ἕνας κουρασμένος ἄνθρωπος, σκεπτικιστής. Ἀπ' τὰ μικρά του χρόνια ὑποφέρει ἀπὸ κρίσεις σκωλικοειδήτιδος μὰ φοβᾶται καὶ ἀποφεύγει πάντα τὴν ἐγχείρησι.

Ἐκεῖνον τὸν χρόνον συνεκροτήθη στὸ Μπορντώ ἕνα συνέδριο τῶν φοιτητῶν τῆς Γαλλίας. Μιὰ ἐπιτροπή, στὴν ὁποία συμμετεῖχε κι' ὁ Ζεράρ Λετρανέν, πῆγε ἐκεῖ γιὰ μιὰ βδομάδα. Ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἐπέστρεψε παρὰ 12 μέρες ἀργότερα. Αὐτὴ ἡ ἀργοπορία δὲν ἦταν κάτι συνειθισμένο στὸν χαρακτῆρα τοῦ Ζεράρ. Μὰ ὁ Λετρανέν ἀπόρησε σὰν εἶδε τὸν γυιὸ του, μὲ τὸ δέριμα του μολυβιασμένο, τὰ μάτια του βαθουλωμένα καὶ μ' ἀδυνατισμένη τὴ μορφή.

— Νά, τοῦ ἐξήγησε ὁ Ζεράρ μὲ κόπο, βρέθηκα σὲ μιὰ πολὺ κακὴ κατάστασι. Φαντάσου πατέρα πῶς μόλις ἔφτασα στὸ Μπορντώ, μ' ἔπιασε ἕνας κοιλόπονος! μὰ τί κοιλόπονος... Ἡ σκωλικοειδήτις μου, ξανάρχισε τὰ δικά της. Ἐμεινα ὀκτῶ ὀλόκληρες μέρες, μέσα στὸ ξενοδοχεῖο, μὲ μιὰ κύστι στὴν κοιλιά καὶ ἀναρωτιόμουν ἂν ἔπρεπε νὰ σοῦ τηλεγραφήσω νάρθη, νὰ μοῦ ἀνοίξεις τὸ περιτόναιον, νὰ τελειώσουμε. Ἕνας βραχνάς. Σιγά - σιγά πέρασε, μὰ

αὐτὴ ἡ ἱστορία μ' ἔκανε νὰ πάρω πιὰ τὴν ἀπόφασιν. Ἄ εἶνε ἀνυπόφορο νὰ βρίσκεται κανεὶς κάθε τόσο στὴ διάθεση τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ἐντέρου. Δὲν εἶναι πιὰ ἄνθρωπος, γίνεται ἀνδρικόκελλο... Πρέπει νὰ μὲ ἀπαλλάξῃς, ἀπ' αὐτὸ πατέρα.

— Ἡ ὥρα ἡ καλή!
— Σὺμφωνοὶ λοιπόν. Κι' ὅσο τὸ δυνατόν γρηγορώτερα. Ἔ;
— Πολὺ βιαστικὸν σὲ βλέπω!
— Θὰ προτιμοῦσα νὰ τελειώσουμε.
— Καλὰ λοιπόν, τὴν βδομάδα μετὰ τὴν Πεντηκοστὴ θὰ σ' ἐγχειρήσω. Ἔτσι θάχεις ὄλον τὸν καιρὸ γιὰ ν' ἀναπαυθῆς καὶ νὰ προετοιμασθῆς...

Γι' αὐτὴν τὴν ἐγχείρησι ποὺ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε εὐκόλη καὶ εὐνοϊκὴ, μὰ ποὺ καμμιά φορὰ ἔχει καὶ περιπλοκὲς λόγῳ τῶν ἀνατομικῶν ἀνωμαλιῶν, ὁ Λετρανέν προπαρασκευάστηκε λεπτομερέστατα. Ξανασκάλισε ὅλες του τὶς σημειώσεις. Ξαναδιάβασε τὰ ἐγχειρίδιά του. Ξανάφερε στὴ μνήμη του ὅλες τὶς δυσμενεῖς περιπτώσεις ποὺ τοῦ παρουσιάστηκαν στὶς διάφορες ἐγχειρήσεις ποὺ εἶχε κάνει ὡς τώρα: ὅπως π. χ. ὅταν ἡ ἀπόφυσις εἶνε βαθειά, ὅταν ἔχουν γίνει πυώδη ἀποστήματα, ὅταν ἡ ἀπόφυσις κρύβεται σὲ μέρη ποὺ δύσκολα μπορεῖ νὰ τὴ βρῆ κανεὶς.

Ὀκτῶ ὀλόκληρες μέρες, ὁ Λετρανέν, ἔδωσε διαταγὴ νὰ τοῦ κρατοῦν τὰ πτώματα τοῦ νοσοκομείου. Πέθαναν σ' αὐτὸ τὸ διάστημα καμμιά δεκαπενταριά, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ. Ὁ Λετρανέν ἀνοίξε τὶς κοιλίαις ὄλων καὶ τοὺς ἔκοψε τὴν ἀπόφυσιν, γιὰ νὰ συνειθίσῃ τὸ χέρι του... Ἐγχείρησε τὸν γυιὸ του μίαν Δευ

τέρα. Στὶς ἐννιά τὸ πρωὶ ἔφεραν τὸν Ζεράρ ξαπλωμένο πάνω στὸ τραπέζι μὲ τοὺς τροχοὺς, ἀρκετὰ χλωμό. Προσπαθοῦσε μολαταῦτα νὰ γελάσῃ.

— Ἦρθε, λοιπόν κι' ἡ σειρά μου!.. Ἐμπρός... Ὀνειρα γλυκά!.. Ὁ ἐσωτερικὸς γιατρὸς Μπλαζόν, ὁ φίλος του, τοῦ φόρεσε τὴν μάσκα. Ὁ Ζεράρ ναρκώθηκε ἀπὸ τὶς πρῶτες κιόλας εἰσπνοές.

Ὁ Λετρανέν ντυμένος στ' ἄσπρα μὲ τὰ κοντὰ μανικιά ποὺ ἀφήναν γυμνὰ τὰ σαρκώδικα χέρια του, τὸ σκουφο στὸ κεφάλι, τὴν ποδιά στὸ λαιμό, τὰ χέρια μέσ' στὰ καουτσουκένια γάντια, ἀνοίξε μὲ τὸ ἔργαλειο τὴν γυμνὴ κοιλιά, ποὺ ἦταν πασσαλειμένη μὲ βάμμα ἰωδίου καὶ τυλιγμένη μ' ἐπιδέσμοις ἀπὸ ἄσπρο λινό.

Στὴ στιγμὴ ἔκανε τὴ διάγνωσιν. Ἦταν μιὰ σκωλικοειδήτις, μόλις φλογισμένη κι' εὐκόλη ν' ἀποκοπῆ. Ἡ ταχύτης κι' ἡ ἐπιδεξιότης τῆς ἐγχειρήσεως θάμπωσαν γι' ἀκόμη μιὰ φορὰ τοὺς παρισταμένους...

Κύλησαν τὸ τραπέζι μὲ τὸν Ζεράρ ἔξω ἀπὸ τὴν αἴθουσα.

Ξύπνησε ἔπειτα ἀπὸ ἕνα τέταρτο. Ὁ Λετρανέν ποὺ παραφύλαγε τὸ ζύπνημά του τὸν φίλησε. Καὶ δὲν τὶς συνήθιζε κάτι τέτοιες ἐκδηλώσεις.

**

Ὁ Ζεράρ Λετρανέν πέρασε ἡσυχὰ τὸ πρῶτο μερόνυχτο. Τὸ πρωὶ τῆς Τρίτης αἰσθάνθηκε τόνεαυτὸ του λιγώτερο καλά.

Ὁ Λετρανέν, ἄλλαξε τὴν πληγὴ τοῦ γυιοῦ του καὶ δὲν εἶπε τίποτε. Τὴν νύχτα τῆς Τρίτης πρὸς τὴν Τετάρτη οἱ δυὸ ἐσωτερικοὶ ποὺ ἐπαγρυπνοῦσαν πάνω στὸν ἐγχειρισμένο, παρατήρησαν μιὰν ἀνησυχητικὴ ὕψωσι τῆς θερμοκρασίας του. Μόλις ἔφτασε ὁ χειρουργὸς τὸ ἄλλο πρωὶ τὸν κάλεσαν. Γιατί, εἶχε αὐτὴ τὴ φιλαρέσκεια: νὰ μὴν πάη νὰ δῆ τὸν γυιὸ του πρὶν περᾶσῃ ἀπ' τοὺς ἄλλους ἄρρώστους.

Ἀνέβηκε στὸ δωμάτιο τοῦ Ζεράρ, ὅπου τὸν ἀκολούθησε μιὰ ὀλόκληρη συνοδεία, ἀπὸ ἐσωτερικοὺς κι' ἐξωτερικοὺς γιατροὺς καὶ συμβούλους...

— Ἔ λοιπόν, πῶς πάμε;
— Λιγώτερο λαμπρὰ ἀπὸ χθές, ψιθύρισε ὁ ἄρρωστος, γυρνώντας στὸν πατέρα του ἕνα πρόσωπο κατὰ χλωμο μὲ κοκκινισμένα τὰ μάγουλα.

— Ἄς δοῦμε, λοιπόν... Ἐσπρωξε τὰ σκεπάσματα, γύμνωσε τὴν κοιλιά τοῦ γυιοῦ του καὶ κύταξε τὴν πληγὴ.

Παρουσίαζε μαλακὰ χεῖλη, μ' ἕνα μπλε χρῶμα, χωρὶς κανένα σημεῖον ἐπουλώσεως.

Ὁ Λετρανέν, μπρὸς σ' αὐτὴ τὴν πληγὴ, ἄρχισε νὰ σκέπτεται...

Προσπαθοῦσε μ' ὄλες του τὶς δυνάμεις νὰ μείνῃ ἀπαθής, νὰ σταθῇ πάντοτε, ὁ Δάσκαλος, ὁ ἀλάθητος.

— Ἐ! Τί μὰς ψάλλεις ἐκεῖ; Πάμε θαυμάσια! Ἀδελφὴ, τοὺς ἐπιδέσμοις.

Ἄλλαξε τὴν πληγὴ τοῦ Ζεράρ, βγήκε πῆγε στὸ γραφεῖο του, ἀφήνοντας πίσω του νὰ σκορπιστῇ στοὺς διαδρόμους ἡ ἀκολουθία του.

Αὐτὴ τὴν Τετάρτη τὸ νοσοκομεῖο ἦταν γεμάτο ἀπὸ ψιθυρισμοὺς καὶ μυστικοσυμβουλία...

— Θὰ ξαναεγχειρήσῃ;
— Ὁχι.
— Ναί.
— Εἶναι καιρὸς.
— Δὲν ἀξίζει τὸν κόπο.
— Παρετήρησε τὴν ὄψιν τοῦ Ζεράρ;

— Τί θὰ κάνῃ ἄραγε ὁ Καθηγητής;

Αὐτὸ ἀκριβῶς ρωτοῦσε τὸν ἑαυτὸ του κι' ὁ Λετρανέν. Τί νὰ κάνει; Νὰ ξαναεγχειρήσῃ ἢ ὄχι; Ἡ πληγὴ δὲν πῆγαινε καλά. Ἄν ξαναεγχειρίσει αὐτὸ θὰ σήμαινε πῶς θὰ συνεχίζονταν γιὰ καιρὸ ἀκόμα, ὁ πόνος καὶ ὁ ἀργοποροῦσε ἡ ἀνάρρωσι...

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ Κ' ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΩΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἡ γενεὰ τοῦ Λαπαθιώτη καὶ οἱ πλησιέστερες σ' αὐτή, προγενέστερες ἢ μεταγενέστερες, εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία, ὅ,τι ἐκλεκτώτερο ἔχουμε σήμερα νὰ ἐπιδείξουμε στὴν ποίηση καὶ τὸ κριτικὸ δοκίμιο. Δὲν λέγω γιὰ τὴν πεζογραφία, γιατί πολὺ νεώτερες γενεές ἔδωσαν τοὺς πεζογράφους μας, τοὺς πλέον ἀντιπροσωπευτικούς: τὸν Πέτρο Χάρη, τὸν Μυριβήλη, τὸν Θεοτοκά, τὸν Ξεφλούδα, τὸν Βενέζη, τὴ Νάκου, τὸν Σκαρίμπα, τὸν Μπεράτη, τὸν Τερζάκη τὸν Καστανάκη, τὸν Καραγάτση, τὸν Σφακιανάκη, τὸν Πετσάλη, τὸ ζεῦγος Δασκαλάκη καὶ μερικοὺς ἄλλους.

Οἱ νέοι τῆς ἐποχῆς του, εἶναι οἱ σημερινοὶ μας λογοτέχνες ποὺ ἀγαπηθήκανε κι' ἐκτιμηθήκανε φέρνοντας μιὰ ἀνθισθὴ στὰ Νεοελληνικὰ Γράμματα. Ὁ Κώστας Βάρναλης, — ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες προσωπικότητες τοῦ τόπου μας, — ὁ Καρυωτάκης, ὁ Ν. Καρβούνης, ὁ Ἄγρας, ὁ Οὐράνης, ὁ Γιάννης Παναγιωτόπουλος, ὁ Φῶτος Πολίτης, ὁ Τίμος Μαλάνος, ὁ Κλέων Παράσχος, ὁ Στασινόπουλος, ὁ Παπατσώνης, ὁ Ἀλιθέρης, ὁ Κουκούλας καὶ κάμποσοι ἄλλοι ἀνανέωσαν τὴν παράδοση τῆς ποίησης καὶ τῆς κριτικῆς, φέρνοντας — ὄχι ὅλοι βέβαια — καινούργιες τεχνολογίες, συστήματα κ.λ.π. ἀπὸ τὴν Εὐρώπη καὶ εἰδικὰ ἀπὸ τὴ Γαλλία.

Ἄναμεσα σ' αὐτοὺς καὶ στοὺς παλαιότερους ἢ νεώτερους του ποὺ ἀποτελοῦν τὴ σημερινὴ πραγματικότητα στὴ λογοτεχνία μας, ὁ Λαπαθιώτης διεκδικεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς καλλίτερες θέσεις κι' ἐκτιμᾶται ὅσο ἐλάχιστοι. Εἶναι μιὰ μορφὴ, ἐντελῶς

ξεχωριστὴ ποὺ ἐπεβλήθηκε βαθειὰ καὶ στερεὰ στὴ συνείδηση ὄλων.

**

Πῶς μπόρεσε νὰ ἐπιβληθῆ στὸ κοινό; Ποτὲ δὲν ἐξέδωσε βιβλίο, οὔτε κἂν φυλλάδιο μὲ στίχους του ὅπως κάνουν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς νέους. Τὰ ποιήματά του, μόνα, ἀραιὰ δημοσιευόμενα στὰ διάφορα περιοδικὰ καὶ τὶς ἀνθολογίες — ἂν ἐξαιρέσω τὴν πεζὴ του ἐργασία ἀποτελουμένη ἀπὸ διηγήματα, στοχασμούς, πρόζες κριτικῆς μελέτης, βιβλιοκρισίες κ.λ.π. — τὸν καθιέρωσαν ὡς ἓνα λογοτέχνη ἀπὸ τοὺς πολὺ ἐκλεκτοὺς. Σὲ μιὰ συνέντευξή του κάποτε μὲ τὸν Κωστῆ Μπαστιᾶ (Περιοδικὸ «Ἑβδομάς» φύλλο 4 Ἀπριλίου 1931 στὴ σειρὰ τῶν «φιλολογικῶν περιπάτων», εἶπε, πῶς ἐσκόπευε νὰ ἐκδόσει τρία βιβλία μαζί. Τὸ πρῶτο ἦταν ἓνα εἰκονογραφημένο ἀφηγηματικὸ ποίημα, τὸ ἄλλο μιὰ σειρὰ στοχασμῶν του καὶ τὸ τελευταῖο βιβλίο θὰ ἦταν ἓνα ἀπάνθισμα τῶν καλλιτέρων του ποιημάτων καὶ διηγημάτων. Τότε μάλιστα ἐδικαιολόγησε τὸ λόγο ποὺ δὲν εἶχε ἐκδόσει τίποτα:

— «Τὸ βιβλίο αὐτὸ ποὺ θὰ ἐκδώσω, πρέπει νὰ περιέχει ὅ,τι καλλίτερο ἔχω γράψει καὶ ὄχι ὅσα ἔχω γράψει.» Μοῦ φαίνεται, πῶς καὶ τώρα ἂν τὸν ρωτοῦσαν πάλι τὴν ἴδια ἀπάντησιν θὰ ἔδιδε.

Ὁ Ν. Λαπαθιώτης ἄρχισε κι' αὐτὸς ὅπως ἀρχίζουν ὅλοι. Ἡ ἀγάπη μου στὴν ποίησί του ἔκανε ὥστε νὰ ἔχω μέχρι πρό τινας ἀντίθετη γνώμη. Ἐνα παλῆδ περιοδικὸ ὅμως, ὁ «Καλλιτέχνης» τοῦ Γερασ. Βώκου μοῦ γνώρισε στίχους νεανικοὺς, παιδικούς ἴσως, τοῦ Λαπαθιώτη. Ἦταν

ποιηματάκι 7 στίχων ἀφιερωμένο στὸ θάνατο τοῦ Ἄλεξ. Παπαδιαμάντη. Στὸ ἴδιο τεῦχος τοῦ «Καλλιτέχνη» δημοσίευσαν καὶ τὸ γνωστὸ ποίημα τοῦ Πορφύρα «Δέηση γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ Παπαδιαμάντη». Σ' ἄλλα του τεύχη βρίσκει κανεὶς στίχους τοῦ Οὐράνη τῶν «Spleen» καθὼς καὶ τῆς Λάμαρη τῆς ξεχασμένης ποιήτριας ποὺ ὕμνησε ὁ Κώστας Καρυωτάκης σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερά του σονέττα.

Τὴν ἐπίσημή του ὅμως ἐμφάνισιν τὴν ἔκαμε ἀπὸ τὴν «Ἠγησώ» ποὺ ἐξέδωσε μὲ μιὰ συντροφιά νέων (1907).

Τὸ νὰ συλλέξει λοιπὸν κανεὶς μιὰ σκορπισμένη ἐργασία ἀπὸ περιοδικὰ κι' ἀνθολογίες εἴκοσι καὶ πλέον ἐτῶν καὶ νὰ τὴν κρίνει δὲν εἶναι νομίζω εὐκόλο. Ἀλλά, ἐγὼ σήμερα δὲν κάνω κριτικὴ, τὸ τονίζω, — ἄλλωστε, οὔτε εἶμαι ἐγώ, αὐτὸς ποὺ θὰ κρίνει τὸ ἔργο μιᾶς μορφῆς καθὼς τοῦ Ναπολέοντος Λαπαθιώτη, δίδοντάς του τὴ θέση του στὴ Νεοελληνικὴ ἱστορία τῆς Λογοτεχνίας μας, ἀπλῶς ἐκφράζω δικές μου ἀντιλήψεις καὶ γνώμες γιὰ ἓνα ἔργο ἀπὸ τὰ καλλίτερα τοῦ εἴδους του, ποὺ οἱ νέοι πρέπει νὰ ἔχουν ὡς ὑπόδειγμα γιὰ τὴν ἀπλότητα, τὴ μουσικότητα καὶ τὸ μεγάλο συναισθηματικὸ του πλοῦτο.

Εἶμαι τῆς γνώμης πῶς οἱ νέοι ποὺ ἀσχολοῦνται ἐνεργῶς μὲ τὴ λογοτεχνία καὶ γενικῶς μὲ τὰ γράμματα καὶ τὶς τέχνες πρέπει νὰ κάνουν γνωστὲς τὶς ἀντιλήψεις τους πᾶνω σὲ πρόσωπα καὶ πράγματα — μὲ τὸν πρέποντα τρόπο πάντοτε ὥστε ν' ἀποφεύγονται πλεῖστες ὄσες παρεξηγήσεις.

**

Ἡ πνευματικὴ μου γνωριμία μὲ τὸν ποιητὴ ἔγινε ἀμέσως μόλις μπόρεσα νὰ κοιτάξω μακρύτερα ἀπὸ τὰ περιορισμένα ὄρια τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου ποὺ γέμιζαν ὁ Βαλαωρίτης, ὁ Πολέμης καὶ δυὸ-τρεῖς ἄλλοι.

Ὁ Ναπολέων Λαπαθιώτης καὶ ὁ Λάμπρος Πορφύρας ἦσαν οἱ ποιητὲς ποὺ μοῦ ἔκαναν γνωστὸ τὸ μεγάλο, τὸν καθαρὰ λυρικὸ παλμὸ τῆς ποίησης. Κι' ἐνῶ βαθμῆδον γιὰ τὸν δεύτερο διεμόρφωσα μερικὲς ἐπιφυλάξεις, γιὰ τὸν πρῶτο ἔμενα πάντοτε θερμὸς θαυμαστής. Θαυμαστής τέτοιος, ποὺ ὠρισμένα ἐλαττώματα παραμικρὰ ἄλλωστε, νὰ μὴ τὰ βλέπω γιὰ τέτοια στὴν ποίησίν του.

Λυρικὸς ὁ Λαπαθιώτης στοὺς στίχους του, λυρικὸς καὶ στὰ πεζὰ του, λυρικὸς παραμένει καὶ στοὺς στοχασμούς του. Δὲν εἶναι πολὺπλευρος οἱ διαθέσεις του δὲν ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὶς αἰσθητικῆς του θεωρίες, ἀλλὰ συγκεντρώνεται σ' ἓναν ἐντελῶς δικό του κόσμον, ποὺ τὸν γνωρίζει καὶ ποὺ τὸν συγκινεῖ. Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ποὺ τὸν ξεχώρισε ἀπὸ τοὺς ἄλλους τῆς γενεᾶς του — ὄχι ἀπ' ὅλους — καὶ ποὺ τοῦ ἔδωσε προσωπικότητα.

Κάπου διάβασα πῶς γιὰ νὰ εἶναι αἰσθητικὸς κανεὶς, χρειάζεται πρῶτα πρῶτα ἰδιοσυγκρασία καὶ κατὰ δεύτερον καὶ κύριον λόγον ἀπαιτεῖται μεγάλη μόρφωση καὶ μακροχρόνια ἐπαφή μὲ τὸ ὠραῖο σ' ὅλες του τὶς μορφές.

Κι' ὁ Λαπαθιώτης, θαυμαστής τοῦ Ὄσκαρ Οὐάιλντ εἶναι ἓνας αἰσθητικὸς. Ὁ Οὐάιλντ, ὁ ὁποῖος Πάτερ — ἐζήτησε τὶς πλέον λεπτές καὶ σπάνιες ἡδονές ἀγάπησε τὴν ὁμορφιά σὲς πλέον σκανδαλιστικῆς τῆς μορφῆς. Τὸ ἴδιο θὰ μπορούσα νὰ πῶ γιὰ τὸν Ναπολ. Λαπαθιώτη ὅπως μᾶς παρουσιάζεται ἀπὸ τοὺς στίχους του, τοὺς εὐγενικώτατα θλιμμένους.

Ὅλοι οἱ ἀρεσκοῦμενοι στὴν ποίηση τοῦ Baudelaire, τοῦ Verlaine, τοῦ Byron, τοῦ Pöe, τοῦ Wilde, τοῦ Rimbaud, τοῦ Villon κι' ἀκόμα ἀπὸ τοὺς δικούς μας, τοῦ Καβάφη, τοῦ Οὐράνη, τοῦ Καρυωτάκη, τοῦ Ν. Καββαδία κ.λ.π. εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἱ ἔχοντες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον μιὰ

νοσηρά περιέργεια πού ζητᾶ κάτι ἀκαθόριστο, κάτι πού δὲν γνωρίζει. Εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού κουράστηκαν ἀπὸ μιὰν ἀνεπηρέστη ἀναζήτηση μὲ μιὰ πείρα βαθειά — ἀδιάφορο ἂν ἡ πείρα αὐτὴ εἶναι ὀλιγόχρονη — πού τὰ συναισθήματά τους πλησιάζουν περισσότερο στοὺς παραπάνω ποιητές. Στὴν τέχνη, ὅλοι αὐτοὶ δὲν ζητοῦν τὸ σκοπὸ τῆς διδασκαλίας ἀλλὰ ἐκείνη τὴν ιδιαίτερη συγκίνηση τὴν πολυσύνθετη πού δοκιμάζει κανεὶς ὅταν σ' ἐνὸς ἔργου τῆς, συναντήσουν ἴχνη καὶ βάση ἐμπνεύσεως τοῦ παρόμοιου δικοῦ τῆς αἰσθήματος ἢ τοῦ σχεδὸν ὁμοίου. Ἀνάμεσα στοὺς παραπάνω ποιητές, κ' ὁ Λαπαθιώτης κάλλιστα θὰ μπορούσε νὰ τοποθετηθεῖ.

Τὸ χαρακτηριστικώτερο σημάδι τοῦ λυρισμοῦ του εἶναι ἡ ψυχικὴ του ἀνάγκη τῆς εἰλικρινείας. Ὁ ὑποκειμενισμὸς του, δὲν γνωρίζει, δὲν ὑφίσταται τὴν παραμικρὰ ἀλλοίωση. Λέγει ὅ,τι θέλει νὰ πῆ χωρὶς ὑποκρισίες, χωρὶς παρακεκινδυνευμένους ἀκροβολισμούς. Ὁ ἄξονας τῆς ἐμπνεύσεώς του, πού τὸν διακρίνει πάντοτε ἢ εὐαισθησία, εἶναι κυρίως ὁ αἰσθησιακὸς κ' ὁ νοσταλγικὸς κόσμος τῶν ἀναμνήσεών του, πάντοτε διάχυτος ἀπὸ ἓνα λεπτὸ παράπονο:

ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΟ ΝΥΚΤΕΡΙΝΟ

Τώρα πού παίζει τὸ βιολί κ' ἔχουμε πιεῖ
|τόσο πολύ,
πού μ' ἔναν ἔρωτα τρελλὸ λές κ' εἴμαστε
|δεμένοι,
σ' ἓνα συντρόφεμα ζεστό, βάλε ξανά, νὰ
|ζαλιστῶ
μὲς στὸν καῦμό σου νὰ κλειστῶ - τὸ μόνο
|πού μου μένει...

Γιατί, ἄμα λείπει τὸ κρασί καὶ φύγεις ἄ-
|ξαφνα καὶ σὺ
καὶ βουβαθεῖ καὶ τὸ βιολί μὲ τὸ γλυκὸ
|βραχνᾶ του
μὲς στῆς καρδιάς μου τὸ κενό, μεγάλο
|σὰν τὸν οὐρανὸ
θ' ἀκούω πάλι, τὸ βραχνὸ τραγοῦδι τοῦ
|θανάτου...

Ὁ Λαπαθιώτης, δὲν βγάζει στὴ θλίψη του — ἀληθινὴ πάντοτε — ὑστερικές κραυγές. Διακριτικώτατος ὅπως εἶναι καὶ στὴν ἰδιωτικὴ του ζωὴ, μόλις ἀφίνει στοὺς στίχους του τὸ εὐγενικὸ του παράπονο, ἐπιγραμματικὸς, ζητώντας ἓνα βαθύτερο - καὶ γι' αὐτὸ ὀδυνηρότερο - κλείσιμο στὸν ἑαυτὸ του:

ΝΥΚΤΕΡΙΝΟ

Ἐνα φεγγάρι πράσινο, μεγάλο
πού λάμπει μὲς στὴ νύχτα — τίποτ' ἄλλο.
Μιὰ φωνὴ πού γροικιέται μὲς στὸ σάλο
καὶ πού σὲ λίγο παύει — τίποτ' ἄλλο.
Πέρα, μακρὰ, κάποιον στερνὸ σινιάλο,
σὰ βαποριοῦ πού φεύγει — τίποτ' ἄλλο.
Καὶ μόνο ἓνα παράπονο μεγάλο
στὰ βάθη τοῦ μυαλοῦ μου — τίποτ' ἄλλο.

Ἐλεγειακὸς συνήθως, δίδει τοὺς γνησιώτερος στίχους πού ἔχει νὰ προσφέρει ἢ ποιητικὴ του συνείδηση καὶ πού προκαλοῦν ρίγη συγκινήσεως εἴτε σὲ τόνο ἐξομολογητικὸ ἢ μετανοίας εἶναι:

Λυπήσου με, Θέ μου, στὸ δρόμο πού πήρα
χωρὶς, ὡς τὸ τέλος. νὰ ξέρω τὸ πῶς,
χωρὶς νᾶχω μάθει μὲ μιὰ τέτοια μοῖρα
ποιὸ κρίμα μὲ δένει καὶ ποιὸς ὁ σκοπός!
«De profundis»

Τὰ χρόνια μας πᾶνε καὶ κείνα, χαμένα:
στὸ δρόμο πού πήρα, δὲν βρήκα κανένα
πού νᾶχει χαρεῖ μερικά!

Τι τῶφελος ὅμως; Τὸ βράδυ σιμώνει,
καὶ μεῖς, ὅλο πᾶμε, πὶο ξένοι, πὶο μόνοι,
καθένας μ' αὐτὸ πού ποθεῖ.
Κι' ὡστόσο, ἡ καρδιά μου, πῶς δίνεται,
|Θέ μου!

Θαρρῶ, δὲν τὴν εἶδα νὰ θέλει, ποτέ μου
μὲ τὸσον καῦμό νὰ δοθεῖ...

«Μικρὴ ἐλεγεία»

Εἴτε περιγραφικὸς ἢ ἀφηγηματικὸς:

Τ' ΑΠΛΟ ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΕΓΩ ΑΓΑΠΩ

Τ' ἀπλό παιδί πού ἐγὼ ἀγαπῶ, δὲν ἔζησε
|στὰ πλούτη,
δὲν ἔχει τρόπους νὰ φερθῆ καὶ μήτε νὰ
|ντυθεῖ

— μὰ εἶναι τὸ πιὸ καλὸ παιδί πού μὲς
|στὴν πλάση τούτη
μπορεῖ ν' ἀπαντηθεῖ.

Δὲν ξέρει γράμματα πολλὰ, δὲν κάνει γιὰ
|σαλόνι
τὰ ρούχα του εἶναι τῆς δουλειᾶς, τριμμέ-
|να καὶ παληὰ
— μὰ τὸ μεγάλωσε τὸ φῶς, αὐτὸ πού με-
|γαλώνει
τὰ ξένοιαστα πουλιά...

Κι' ἄλλοτε, μοῦτυχε ξανά στὸ διάβα κά-
|ποιου δρόμου,
νὰ περπατήσω φιλικὰ μὲ διάφορα παιδιὰ:
μ' αὐτὸ, σεμνὸ καὶ ταπεινὸ βαδίζει στὸ
|πλευρὸ μου
σὰ μιὰ μικρὴ καρδιά...

Κι' ὅταν τῶν ἄλλων τῶν παιδιῶν τὰ λοῦ-
|σα βλέπει πλάϊ
κι' αὐτὸ δὲν ἔχει πιὸ καλὸ κοστοῦμι νὰ
|ντυθεῖ
γυρίζει μόνο τὴ ματιὰ καὶ μοῦ χαμογελάει
— νὰ παρηγορηθεῖ...

* * *

Κάτι σχετικὸ μὲ τὸ «μουσικὸ» πού ἔλεγε πρὸ ἔτους περίπου ὁ ἀγαπητὸς μου Τέλλος Ἄγρας στὴ «Νέα Ἔστια» εἶναι ἡ γωνία καὶ τὸ βάθος τοῦ δρόμου στὴν ποίηση τοῦ Λαπαθιώτη. Σημειῶνω:

Καθὼς γύριζα μονάχος,
στὴν παληὰ τὴ γειτονιά,
τὸ ξανάκουσα καὶ πάλι
— καὶ στὴν ἴδια τὴ γωνιά!

«Τὸ παληὸ μας τὸ τραγοῦδι»

...Γιατί εἴμαστε σὰν κάποια ρόδα
πεσμένα μὲς στὴν παγωνιά
— ρόδα πού τάλυσε μιὰ ρόδα
καθὼς περνοῦσε στὴ γωνιά.

«Ἡ φωνή»

Τὴν ὥρα πού μισάνοιγαν τὰ πρῶτα ρόδα
|τῆς αὐγῆς
ἓνα τραγοῦδι μακρυνὸ στὰ πέρατα τοῦ
|δρόμου... κ.τ.λ.

«Ἐνα τραγοῦδι μακρυνὸ»

Καὶ τραγοῦδᾶν καὶ ξεφαντώνουνε
μεθυσμένακια, μὲς στίς στρατές.

.....

ὡς πού τὰ σβύνουν πρᾶα κι' ἀλλόκοτα
τὸ βάθος...

«Τὰ Σαββατόβραδα»

Τὸ εἶδα μονάχο καὶ βουβὸ σὲ μιὰ γωνιά
|τοῦ δρόμου...
«Βρήκα στὸ δρόμο μου, προχτές...»
κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Νομίζω, πῶς ἡ ἀπροσδιόριστη ὅσο καὶ ἔντονη γοητεία αὐτοῦ τοῦ βάθους τοῦ δρόμου προέρχεται ἀπὸ τὸ αἶσθημα τῆς ἀγωνίας πού προκαλεῖ ἢ ἐγκατάλειψη. Ἡ γωνία, δίδει πολὺ ἀδρὰ τὴ μορφή αὐτὴ τοῦ «κάτι» πού πρόκειται νὰ κρῦψη, νὰ σκεπάσει, νὰ χαλάσει μιὰ εἰκόνα, ν' ἀπομακρύνει τέλος κ.λ.π;

Ἡ γωνία, λοιπόν, καὶ τὸ βάθος τοῦ δρόμου εἶναι — γιὰ τὸν ποιητὴ Λαπαθιώτη, γιὰ ὅλους! — «μιὰ εἰκόνα ξεχωριστὴ στὴ φύση, πού ὁ ἄνθρωπος ἀποκαλύπτει κάποιον δικὸ του νόημα» κατὰ τὸν Ἄγρα.

* * *

Ὁ Λαπαθιώτης ἐκράτησε στὰ χέρια του σὲ περιωπὴ ὡς τὰ σήμερᾶ τὴν ἀληθινὴ εὐαισθησία κ' ἀπλότητα τοῦ πηγαίου στίχου συνυφασμένη μὲ μιὰν ἀπαλὴ μουσικότητα. Ἡ μορφή κ' ἡ οὐσία εἶναι συνταριασμένη στὰ τραγοῦδια του. Ὁ Πολέμης θέλησε νὰ φέρῃ στὴν Ἑλλάδα τὸν Χάϊνε τῶν παιγνιδιάρικων, τρυφερῶν κ' ἐλαφρὰ μελαγχολικῶν τραγοῦδιῶν. Ἔτσι τὸν συναντοῦμε στὰ πρῶτα του βιβλία.

Ὅσο κ' ἂν δὲν κατῶρθωσε τίποτα τέτοιο, πάντως ἐκεῖ εὐρίσκεται ὁ καλὸς Πολέμης μὲ τὴ σχετικὴ ἀξία. Τὸν Πολέμη λοιπὸν ἐκείνο, σὲ καλύτερη, ἢ μᾶλλον σὲ ἄριστη ἔκδοση συνέχισε ὁ Λαπαθιώτης. Αὐτὸς ἦταν αἰτία νὰ φανῆ περισσότερο, πόσο φτηνὴ ἦταν ἡ συγκίνηση τοῦ Πολέμη, καὶ τῶν ἄλλων παλαιότερων του πόσον ψεύτικη ἦταν, μπροστὰ στὴν ὑποβλητικὴ ἀρμονία τῶν στίχων του ὡστε νὰ κριθοῦν πολὺ αὐστηρά. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος τὸν Πολέμη, συγχρόνως ὅμως μὲ τὸν Βερλαῖν τοῦ ὁποῦ φέρει τὴν ἐπίδραση:

ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΜΑΚΡΥΝΟ

Τὴν ὥρα πού μισάνοιγαν τὰ πρῶτα ρόδα τῆς αὐγῆς,
ἕνα τραγοῦδι μακρυνό, στὰ πέρατα τοῦ δρόμου,
ἦρθε καὶ πέρασε δειλά, σὰ νὰ μὴν ἄγγιζε στὴ γῆς
ἀπ' τὸ παράθυρό μου.

Κι' ἔτσι πού ξύπνησα μὲ μιὰς, μέσ' ἀπ' τὸν ὕπνο τὸ βαθύ,
σὰ μαγεμμένος γύρισα στὸν ἦχο τὸ κεφάλι
— κι' εἶπα πὼς ἦταν ἡ ψυχὴ κάποιου παιδιοῦ πού ἔχει χαθεῖ
καὶ μὲ θυμόταν πάλι...

Τὴν ἀγροικοῦσα στὸ στρατί, σιγά - σιγά νὰ περπατεῖ,
καὶ σὰν ἐχάθη, βάρυναν ἀργὰ τὰ βλέφαρά μου,
καὶ δάκρυσαν τὰ μάτια μου, χωρὶς νὰ ξαίρω τὸ γιατί,
— μπορεῖ κι' ἀπ' τὴ χαρὰ μου...

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ

Εἶναι μιὰ σκέψη λυπημένη ἀπόψε στὴν καρδιά μου
μιὰ σκέψη τόσο μακρυνή — κι' ἔτσι θλιμμένα μόνη,
— ἕνα παράπονο βαθύ, πού ζῆ μὲς στὴν καρδιά μου.

Κάθε πού πέφτει ἡ σκοτεινιά, καὶ σιωπηλὰ νυχτώνει,
ἡ μαύρη σκέψη, ἡ θλιβερή, πού ζεῖ μὲς στὴν καρδιά μου
γίνεται πάλι μιὰ φωνή, πού μοίρεται βαθειά μου :

Κι' εἶναι σὰ στέρνες μὲ νερά, πού νοσταλγοῦν φεγγάρια,
μὲς στὰ μονότονα, τὰ ὀκνά πεσοίματα τῶν φύλλων,
πού κάθε τόσο, ἀνώφελα, κυλοῦν ἀπ' τὰ κλωνάρια...

Κι' εἶναι σὰν κάποια ἀλαργινὰ, λιγόζωα συννεφάκια,
πού δίχως λόγο, ξαφνικά, ἐνῶ πέφτει τὸ σκοτάδι,
πεθαίνουν ἀπ' τὴν πλήξη τους καὶ τὴ ματαιότητά τους.

Κι' εἶναι σὰν κάποια πέταλα τῶν ρόδων, μὲς στὶς νύχτες
πού ἀνήμπορα γιὰ νὰ χαροῦν κι' ἀνώφελα νὰ ζήσουν,
— τὰ πρῶτα κρύα καρτεροῦν, νὰ κλείσουν καὶ νὰ δύσουν...

ΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΒΡΑΔΑ

Κι' εἶν' ἕνα τί, κλειστὸ στὰ σπλάχνα μου,
πού τήκεται γιὰ μαντολίνο :
κάθε πού πέφτουν τὰ μεσάνυχτα,
τὸ λύνω

καὶ πάει καὶ σμίγει στὰ τρισκόταδα,
καὶ στὶς ταβέρνες, καὶ στὶς μάντρες,
μ' ὄλο γλυκὰ παιδιὰ καλόπαιδα
καὶ μ' ἄντρες...

Καὶ στὰ θαμπὰ βλαμάκια δίνεται,
τ' ἀργὰ βλαμάκια, πού ἀπ' τὸ γέρμα,
ὡς τὰ βαθειὰ βαθειὰ χαράματα,
πᾶν, κι' ἔρμα,

καὶ τραγουδᾶν, καὶ ξεφαντώνουνε,
μεθυσμένακια, μὲς στὶς στράτες,
κι' ὄλο μεράκια εἶν' οἱ καρδοῦλες τους
γιομάτες...

Καὶ λὲν τ' ἀργὰ τραγοῦδια, τ' ἀνελπα,
σιγὰ κι' ἀπόκοσμα, ὄλο πάθος,
ὡς πού τὰ σβύνει πρᾶα κι' ἀλλόκοτα,
τὸ βάθος...

Κι' ἐκεῖ πού παίρνοντα καὶ χάνοντα,
βαθειά, μακρὰ, οἱ καρδιές τους σπᾶνε.
καὶ κλαῖν ὡς τ' ἄστρα, ἀργὰ, τίς πίκρες τους
— καὶ πᾶνε...

...Κι' ὡς τ' ἀγροικῶ, μὲς τὰ μεσάνυχτα,
νὰ σπᾶνε κέφι, λαγγεμένα
κυλᾶν οἱ πόθοι μου μὲς τ' ἄφραστα
καὶ μένα:

κι' εἶναι ἡ ψυχὴ μου, ὄλο ψυχές παλιές,
χλωμές κι' ἀρχαῖες — πολὺ θλιμμένες,
καὶ γνώριμες — κι' ἀπὸ ταφόπετρες
λυμένες...

ΓΙΑΤΙ;

Χαρὰς φῶς, πατέρα,
σκορπιόταν τριγύρω
τὴν ὁμορφὴ μέρα
γλυκεῖα ποῦχ' αὐγῆ.

Τὰ λούλουδ' ἀνθίζανε
σπαρμένα στὴν πλάση,
λὲς κι' εἶχε γιορτάσι
τρανὸ ὄλ' ἡ γῆ.

Μπουκέτο κρατοῦσα
πανώριο στὸ χέρι
καὶ σένα κυττοῦσα
παρακαλεστὰ

Ὁ μυστικισμὸς του, ἔχει ἕνα βα-
θὺ τόνο, συγκλονιστικὸ πού ἀβίαστα
σὲ πείθει, σοῦ μεταδίδει μιὰν εἰλι-
κρινεστάτη δόνηση. Ἡ σχεδὸν παιδι-
κὴ τρυφερότητα — κι' εἶναι ὁ μόνος
ἀπ' ὄλους τοὺς ποιητές μας πού
μπόρεσε νὰ μεταγγίσῃ μέσα στοὺς
στίχους του μιὰ θέρμη, μιὰ λεπτό-
τητα πού συνεπαίρνει ἀμέσως—ἡ εὐ-
γένεια καὶ ἡ ἀπλότητα εἶναι τὰ κυ-
ριώτερα θέλητρα πού χαρακτηρί-
ζουν τὴν ποίησή του. Τραγικὸς καμ-
μιὰ φορὰ στὴ λυρική του διάθεση ὁ Λα
παθιώτης, μὲ φιλοσοφημένη σκέψη,
μᾶς δίδει τραγοῦδια μοναδικά, ἀπὸ
τὰ λίγα λυρικά τῆς νεώτερης ποίη-
σῆς μας, ἀγγίζοντας θέματα πολυ-
συνθέτων καὶ ἀσαφῶν αἰσθημάτων.

Τὸ ποίημα οἱ «Νικημένοι τῆς ζωῆς»
πού θεωρῶ ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον
ἀντιπροσωπευτικά του στὴν οὐσία,
τὸ βάζω δίπλα στὰ καλλίτερα τοῦ
Καρυωτάκη:

Ἔνας στρατὸς τὸ χάραμμα περνοῦσε·
κανεὶς δὲν ξέρει κατὰ πού κινουσε,
ἡ μέρα, μόλις πρόβαλε, δειλά,
περήφανο τὸ βῆμα, φῶς τὸ μάτι,
τραγοῦδια στὴν ψυχὴ, χαρὰ γιομάτοι,
καὶ τ' ἀσημένια μέτωπα ψηλά...

Κανεὶς δὲν ξαίρει κατὰ πού κινουσε·
θριαμβευτικά κι' ἀγέρωχα περνοῦσε,
καὶ μὲς στὰ μάτια του ἔλαμπε ἡ χαρὰ.
Κι' ὅπως τὸ φῶς ἀνάδινε ἀπὸ πέρα,
λὲς καὶ τὰ πεπρωμένα του, στὴ μέρα,
φαινότανε κι' αὐτὰ πιὸ καθαρά...

Περνοῦσε καὶ τραβοῦσε μὲς στὰ πλήθη
καὶ μιὰν εὐχὴ δονοῦσε ὅλα τὰ στήθη,
πάντα νὰ ζεῖ καὶ πάντα νὰ νικᾷ !
Μονάχα ἐμεῖς στεκόμαστε θλιμμένοι,
Ἐμεῖς, ἐμεῖς τῆς ζωῆς οἱ νικημένοι
μὲ τὰ κατεστραμμένα ἰδανικά...

Καὶ μεῖς, ἕνα πρωτὶ εἶχαμε κινήσει,
— μιὰ χίμαιρα μᾶς εἶχε ἀποπλανήσει —
μὲ μάτια πού τὰ φλόγιζε ἡ χαρὰ,
ὄλοι γεροί, κι' ἀγέρωχοι σὰν Κροῖσοι !
— Μὰ τὰ μεσάνυχτα εἶχαμε γυρίσει,
μὲ καταματωμένα τὰ φτερά...

Μάιος 1936 ΑΡΗΣ ΔΙΚΤΑΙΟΣ

Τὸ χέρι σου ἀπλωσες
τὰ λούλουδα πήρες...
Στεφάνι μου ἔπλεξες
χαμογελαστός.

Τὸ φόρεσα ὁμορφα
στὰ μαῦρα μαλλιά μου
καὶ μὲς στὴν καρδιά μου
τρελλή 'ταν χαρὰ.

Μὰ ἦρθε, πατέρα,
μιὰ μαύρη κι' ὀλέθρια,
μιὰν ἄσχημη μέρα
πικρὴ ποῦχ' αὐγῆ.

Στεφάνι σοῦ βάλανε
ἀπ' ἄνθη καὶ σένα...
—τὰ μάτια κλεισμένα
τὰ εἶχες. Γιατί :

Στεφάνι σοῦ βάλανε
μὰ σὺ δὲν μιλοῦσες...
Πιὰ δὲν ἐγελοῦσες,
Πατέρα, γιατί :

ΜΑΡΙΚΑ ΓΕΩΡΓΙΤΣΑ

ΗΛΙΑΔΩΝ ΘΡΗΝΟΣ

(ΑΠΟ ΤΟΝ «ΦΑΕΘΟΝΤΑ»)

IV

Στὸ ποτάμι πού σέρνει βαθυστρόβιλα κύματα
Ξαπλωμένος γροικᾶς τῶν νεκρῶν τὰ μιλήματα
Κρίνε ἐσὺ μου Ἥλιογέννητε, ὦ χεῖλη κλειστά,
Πικραμένα, πού στάζατε τ' ἀμβρόσια φιλήματα..

Κ' ἐνῶ, Ἥλιε μου λούζεσαι, στὰ χρυσᾶ βασιλέματα
Κι' αἱματώνεις τὰ πέλαγα τίς πλαγιές καὶ τὰ ρέμματα,
Ἐγώ, ξέπλεκη κόμη πεδοῦλια λυτά,
Στὴ χρυσόρροκα ξέχασα τ' ἀστράχτινα γνέματα,

Καὶ τῶν βράχων τὰ θέμελα καὶ τ' ἅγια ψηλώματα
Καὶ τοῦ πόντου παράσιτα τὰ ζαφεῖριν' ἀπλώματα
Κι' ἦρθα ἐδῶ φτεροδέρνοντας, ἔρμο πουλί,
Νὰ ἐτοιμάσω ἀδερφέ, τὰ στερνά σαβανώματα...

Καὶ σὲ βρίσκω νεκρὸν μέσ' στὰ πύρινα ὄραματα,
Καθῶς κύκνον στῆς Δύσης τὰ φλογόβολ' ἀνάμματα,
Ἦ καθῶς τὸν νερόχαρο πάλλευκο ἀνθὸ
Τῆς Νυμφαίας πού σέρνουν αἱματοβάφα νάματα..

ᾠ! Τί γύρευες πάνω χρυσαετὸς στὸν ζαφεῖρινο
Ἄστροκάρφωτο θόλο μὲ τ' ἄρμα τὸ πύρινο
Μιὰ κι' ἐκεῖ τῶν θεῶν τρυγᾶ μόνο ἡ ψυχὴ
Τῶν οὐράνιων ἀνθῶν μυροσκόρπισμα γύρινο ;

Μὰ γιατί ; Μὴ δὲν σοῦφτανε στὰ λουλούδινα στρώματα
Νὰ τρυγᾶς, ἀκριβέ μου, τ' ἀπάρθυνα σώματα,
Τῶν Νεράιδων νὰ σέρνεις τοὺς ἅγιους χοροὺς
Στῶν ἀπάτητων βράχων ψηλὰ τ' ἀετώματα ;

ᾠ! Νὰ στέκεις, τὰ μέλη νὰ λοῦς τὰ μαρμάρινα
Στοῦ πατέρα τὰ κύματ' ἀκριβέ, τὰ νεχτάρινα,
Τὰ ζαφεῖρινα μάτια σου νὰ γελοῦν, νὰ σκορποῦν
Χυμένα στὸ μέτωπο τὰ σγουρά σου δοξάρινα

Ἦ νὰ σ' ἔχω, ἀκριβέ μου, γυρτὸν στὴν ἀγκάλη μου
Ν' ἀκουμπῶ σου στὸ μέτωπο χλωμὴ τὸ κεφάλι μου,
Καὶ γλυκὸ νὰ σ' ἀρχίζω νανούρισμ' ἀργὸ
Τὸ χρυσόχειλο ἀνοίγοντας τῆς στοργῆς ἀνθογυάλι μου...

Κι' ὅταν ὁ ὕπνος τ' ἀπόσταμα τοῦ κορμιοῦ σου θὰ μάλαζε
Κι' ἀνθῶν—ὄνειρων πέταλα ἱριδένια σ' ἀνάλλαζε,
Ἄκριβέ μου, τὰ χεῖλη μου στὰ χεῖλη, φιλί
Σὰν φιλί πεταλούδας σὲ ρόδο νὰ στάλαζε!

Μὰ σὺ πάντοτε, δύστυχε, στ' οὐρανοῦ τ' ἀστροστρέμματα
Τὰ βαφειὰ σου μελάγχολα κάρφωνες βλέμματα,
Βράδυ, αὐγὴ, μεσημέρι, δειλινό, σάν κι' ἐκεῖ
Κρυφὸν ὄραμα νᾶσερναν τοῦ φωτὸς τ' ἅγια ρέμματα...

Καὶ σὲ πῆραν, μοῦ πέθανες ! πᾶς ἐκεῖ πού ριζώνουνε
Ἕπνου ἀνθοὶ τὰ κορμιὰ μέσ' στὸ χῶμα κι' ἀπλώνουνε
Νεκρὰ φύλλα τὰ ὄνειρα, φύλλα λευκὰ
Πού τὴν κούφια ἐρημιὰ τοῦ θανάτου μυρώνουνε...

Δὲν μ' ἀκοῦς, ἀκριβέ μου ; Σὲ καλῶ στηθοδέρνοντας !
Πές μου ἐσὺ πού νὰ τρέξω νὰ γυρίσω σου φέρνοντας,
Ποιῶν Νεράιδων ἢ μάγων, γιαιτρικό, μαγικό,
Τὸν παλμό μου νὰ δώση σου ἀπ' τὰ στήθη μου παίρνοντας

Ἦ πῶς τάχα φτερούγια στοὺς ὤμους φυτεύοντας
Θὰ πετάξω ἀλκυόνα μὲ τὸ κῶμα παλεύοντας,
Ἦ τῶν βράχων τίς ἔρμες κορφές ἀετὸς
Μὲ τὰ νύχια νὰ σφίγγω πρὸς τὸν Ἥλιο ἀγναντεύοντας;

Μὰ παράξενου ὄνειρου τὰ κλαδιὰ μὲ σκεπάζουνε,
Στὸ χῶμ' ἀδερφοῦλες μου, ρίζες μ' ἀρπάζουνε
κρύα φλοῦδα τὸ δέρμα μου — ἀδερφές μου ! ἀδερφές !
Ἄσημόφυλλα πάνω μου τὰ νέφη τινάζουνε...

Ἦλιε !.. Ἦλιε, πατέρα μου ! Οἱ παλμοί μου πεθαίνουνε...
Τεντωμένα τὰ χέρια μου κλῶνοι ἀσάλευτοι μένουνε
Κι' ἐνῶ σβύνουν τὰ μάτια μου, τὰ δάκρυα ξανθές
Στάλες, ἤλεκτρου στάλες, θησαυρέ μου, σὲ ραίνουνε...

ΠΑΝΑΓΗΣ ΛΕΚΑΤΣΑΣ

(Ἀπὸ τὴ συλλογὴ «Τὰ Ἀπολλώνια» πού κυκλοφόρησε)

ΜΥΓΔΑΛΙΑ

Ἄσπρη νυφοῦλα, ψήλωσε βαθειὰ ἡ μυγδαλιὰ
στητὴ, ὀρθὴ μέσ' στὸ χειμῶνα
καὶ στὴν καρδιά μου, πού ἐπόνα
τὴν εὐωδιά της σκόρπισε, βελούδινη σταλιά.

Σὰ χαμογέλοιου κέντημα τὸ κάθε της ἀνθὶ
ἀπ' τὴ δροσοῦλα φιλημένο
κι' ἀπόνα χέρι ἀπλωμένο
σεμνὸ, πού σφίγγει ποθητῶ, τὸ κάθε της κλαδί.

Ψηλὸ δεντρί δὲν καρτερᾶ τ' ἀνέμου τὸ θυμὸ
μὲ μιὰ βοῦη νὰ τὴ λικνίσῃ
κι' ἀνήμπορη νὰ τὴ λυγίσῃ
μηδὲ μιᾶς μπόρας μακρυνῆς τὸ θλιβερὸ καῦμό

δαρτὸν μαστίγιο, νὰ τὴ βρῆ, στὴν ἅγια σιγαλιά
κι' ἀπ' τὰ κλαριὰ νὰ τὴ γυμνώσῃ,
τ' ἀνθια της στὴ γῆ νὰ στρώσῃ
ἄσπρη νυφοῦλα τῆς χαρᾶς θ' ἀνθῆ μου ἢ μυγδαλιὰ.

ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ

Ο ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΧΡΥΣΟΣ..

Σὲ μιὰ μακρυνὴ ὄνειρεμένη χώρα πού ὁ οὐρανὸς πάντα χαμογελοῦσε καὶ ἡ θάλασσα μουρμούριζε γλυκά, ζοῦσε μέσα σ' ἓνα ἀπέραντο παραμυθένιο παλάτι ἀπὸ σκαλιστὸ μάρμαρο ὁ βασιλιᾶς Χρυσός.

Οἱ κῆποι τοῦ παλατιοῦ του ἦταν ἀπέραντοι καὶ τὰ χρήματα καὶ τὰ χωράφια του ἀμέτρητα.

Οἱ σκάλες τοῦ σπιτιοῦ του ἦταν ἀπὸ φιλντίσι, καὶ οἱ γλάστρες ἀπὸ χρυσάφι καὶ τὰ λουλούδια του ἀπὸ ἀσῆμι καὶ πλατίνα. Οἱ καρποὶ τῶν δένδρων του ἀπὸ μαργαριτάρια καὶ ὀπάλια, καὶ οἱ τοῖχοι τῆς κάμαράς του ἀπὸ πολύτιμα κρύσταλλα. Ἡ κορῶνα ποῦχε στὸ κεφάλι του ἄστραφτε σὰν ἥλιος ἀπ' τὰ πετράδια τὰ πολύτιμα ποῦταν στολισμένη. Ἡ φορεσιά του ἦταν ἀπὸ καθάριο μάλαμα βενέτικο καὶ λαμποκοποῦσε ἀπὸ τὰ σμαράγδια καὶ τὰ διαμάντια ὁ μανδύας του ὁ βασιλικός. Εἶχε ἀμέτρητους ὑπηρέτας στὸ παλάτι του καὶ ἄπειρες καμαριέρες, καὶ ἀπέραντο τὸ βασιλεῖό του. Οἱ πιστοὶ ποῦ τὸν λάτρευαν ἦταν ἄπειροι καὶ ὁ θρόνος του στηριζόταν γερά στὸ βάθρο του. "Ὅ,τι ἤθελε τῶχε στὸ παλάτι του, ὅ,τι ποθοῦσε τ' ἀποκτοῦσε εὐκολα χάρις στὰ παραμυθένια πλοῦτη του. Δὲν ὑπῆρχε πρᾶγμα στὸν κόσμον ποῦ νὰ μὴ βρίσκονταν στὸ παλάτι του.

Εἶχε συντροφιά καθημερινὴ τὶς ὡμορφες βασιλοπούλες, κόρες τῶν γειτονικῶν φτωχῶν βασιλέων ποῦσαν ὑποτεταγμένοι σ' αὐτὸν καὶ τὸν λάτρευαν. Εἶχαν ἔλθει κεῖ οἱ βασιλοπούλες Ἀφροδίτη μὲ τὸ γυιὸ τῆς Ἐρωτα, ἡ Δήμητρα, ἡ Ἥρα, ἡ Ἀθηνᾶ ποῦ ὠμόρφαιναν τὰ ξεφαντώματά του τὰ νυχτερινά.

Κάθε μέρα γινόνταν χοροί, καὶ διασκεδάσεις μέσ' στὸ παλάτι του, καὶ οἱ πιστοὶ τοῦ βασιλείου του γελοῦσαν καὶ διασκεδάζαν μέσ' στὶς ἀπέ-

ραντες φιλντισένιες αἴθουσές του, καὶ στοὺς μαλαματένιους κήπους του.

Στὸ παλάτι τοῦ βασιλεῖα Χρυσοῦ πάντα οἱ μουσικὲς συμφωνίαι ἀντηχοῦσαν καὶ τὰ χαμόγελα στόλιζαν τοὺς ὑπηκόους τῆς χώρας του. Μὰ μ' ὅλα τὰ γέλοια καὶ τὴν γύρω εὐτυχία ποῦταν σκορπισμένη στὸ βασιλεῖό του, ἐρχόταν ὄρες ποῦ ὁ βασιλεῖας Χρυσός ἐννοιώθε ἓνα κενὸ στὴν καρδιά του, καὶ τὸ βλέμμα του γινόταν ψυχρὸ καὶ θλιμμένο. Μιὰ μέρα ποῦ ὁ βασιλεῖας ρέμβαζε ἀκουμπισμένος στὴν ἀναγερετὴ χιονιάτη φτεροῦγα τοῦ κύκνου τῆς λίμνης τοῦ κήπου του μὲ κάποια λύπη στὴ μορφή, τὸν ρώτησε ἡ ἀργοπερπάτητη Ἀθηνᾶ.

— Γιατὶ εἶσαι θλιμμένος βασιλεῖα; — Δὲν ξέρω σοφὴ βασιλοπούλα ἀπῆντησε κείνος πρόθυμα. Μὰ μ' ὅλες τὶς χαρὲς καὶ τὰ πλοῦτη ποῦ ἔχω, νοιώθω πῶς κάτι λείπει ἀπ' τὴν καρδιά μου...

— Καὶ βέβαια λείπει ἀπῆντησε ἐκείνη σεβάρᾳ.

Ἐκεῖνος βασιλεῖας θύμωσε.

— "Ὡστε τὸ ξέρεις λοιπὸν πῶς κάτι μοῦ λείπει; καὶ πῶς τόλμησαν νὰ μὴ μοῦ τὸ φέρουν οἱ ἄνθρωποι μου;

— "Ἴσως νὰ μὴν τὸ ζήτησες, εἶπε ἡ Ἀθηνᾶ.

— Καὶ τί πρᾶγμα εἶναι λοιπὸν αὐτό; τί; ρώτησε ἀνυπόμονα ὁ βασιλεῖας.

— Μιὰ κόρη βασιλοπούλα πῶχει ὄλο τὸ χρυσάφι τοῦ βασιλείου σου στὴν καρδιά... πῶχει τὴν ὁμορφιά τοῦ ἡλίου στὸ πρόσωπο καὶ τὴν μαγεία τοῦ φεγγαριοῦ στὸ βλέμμα, καὶ τὴν μουσικὴ τὴν ποῦ μεθυστικὴ στὸν ἦχο τῆς φωνῆς...

— Ποιὰ εἶναι... ποιὰ λοιπὸν; ρώτησε ἀνυπόμονα πηδώντας ἀπ' τὴ θέση του ὁ βασιλεῖας.

— Ἡ ἀγάπη ποῦ θὰ θερμάνῃ τὴν

ψυχρὴ καρδιά σου εἶπε ἡ σοφὴ βασιλοπούλα Ἀθηνᾶ.

Ἐκεῖνος βασιλεῖας φώναξε τοὺς ὑπηρέτας του, καὶ τοὺς ἔστειλε νὰ πάνε νὰ βροῦνε τὴν Ἀγάπη καὶ νὰ τὴν φέρουν στὸ παλάτι του, φορτώνοντας τοὺς δῶρα καὶ χρυσάφια. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ γύρισαν ὄλο τὸν κόσμον μὰ γύρισαν χωρὶς Ἐκείνη.

— Δὲν τὴν βρήκαμε πουθενὰ μαγάλει βασιλεῖα μας, ἀπῆντησαν ἐκεῖνοι γονατιστοὶ στὸ θρόνον του.

— Ποῦ κατοικεῖ ἡ Ἀγάπη, ὦ σοφὴ Ἀθηνᾶ; ρώτησε ὁ βασιλεῖας μὲ ἀγανάκτησι.

— "Ὡ βασιλεῖα Χρυσέ... ἡ Ἀγάπη δὲν ἔχει μόνιμη κατοικία. Πηγαίνει σὲ μέγαρον μὰ καὶ σὲ καλύβες γυρίζει ὄλο τὸν κόσμον.

"Ἴσως τὴν βρῆτε σὲ μιὰ λουλουδένια σπηλιά πάνω στὸ βουνό, ἴσως ὄμως καὶ σὲ μιὰ βάρκα στὸ ἀκροθαλάσσι. Θὰ τὴν βρῆτε ἀσφαλῶς στὸ παθιάρικο τραγοῦδι τῆς φλογέρας τοῦ βοσκοῦ, στὰ λαμπερὰ μάτια τῆς χωριατοπούλας, στὴν καρδιά τοῦ φτωχοῦ φοιτητοῦ μὰ καὶ στὰ τετράδια τῆς μαθητρούλας ποῦ σκύβει πάνω στὰ θρανία τῆς.

— Μὰ ποῦ ἀπ' ὅλα εἶναι λοιπὸν; φώναξε κόκκινος ἀπὸ θυμὸ ὁ βασιλεῖας Χρυσός.

— Παντοῦ ἐκτὸς ἀπ' τὸ δικό σου τὸ βασιλεῖο ξαναμίλησε ἡ Ἀθηνᾶ.

— Τρέξτε, τρέξτε γρήγορα καὶ νὰ τὴν φέρετε διέταξε καὶ στὰ χεῖλη του ἔλαμψε τὸ χαμόγελο τῆς ἐλπίδας.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἔφυγαν πάλι φορτωμένοι μὲ χρυσαφικά καὶ δῶρα γρήγοροι οἱ τὴν ἀστραπή... μὰ πέρασαν μέρες πολλὲς καὶ κανένας ἀπ' αὐτοὺς δὲν γύρισε. Ἐστειλαν καὶ δευτέρους νὰ πάνε νὰ βροῦνε τοὺς πρώτους, μὰ καὶ κείνοι δὲν γύρισαν. Ἐστειλαν κι' ἄλλους, κι' ἄλλους μὰ κανεὶς δὲν γύρισε πίσω κι' ἀπ' αὐτοὺς, καὶ τὸ βασιλεῖο του λιγόστεψε καὶ ἡ ὑπηρεσία τοῦ Παλα-

τιοῦ. Ἐκεῖνος βασιλεῖας Χρυσός ἀπόρησε καὶ ρώτησε μὲ ἀγανάκτησι.

— Μὰ τί γίνονται ὄλοι αὐτοὶ; γιατί δὲν γυρίζουν; γιατί δὲν γυρίζουν;

— "Ἴσως δὲν ἔλθουν πιά θὰ μαγεύτηκαν ἀπ' τὴν συντροφιά τῆς ἀπαλόγλυκῆς ἀγάπης καὶ ἔμειναν μαζύ τῆς ἀπῆντησε ἡ σοφὴ βασιλοπούλα.

Ἐκεῖνος βασιλεῖας Χρυσός θύμωσε: Ποιὰ ἦταν λοιπὸν αὐτὴ ποῦ ἦταν πιὸ δυνατὴ καὶ ἀπὸ κείνον ποῦ ὅ,τι ἤθελε τ' ἀποκτοῦσε καὶ τὸ βασιλεῖό του θεωρεῖτο τὸ πιὸ δυνατό τοῦ κόσμου; Διέταξε καὶ ἐτοίμασαν τὸ πιὸ λαμπρὸ ἀμάξι του νὰ πάη ὁ ἴδιος νὰ βρῆ τὴν Ἀγάπη ἀπὸ περιέργεια νὰ τὴν γνωρίσῃ. Πῆρε μαζύ του τὴν Ἀφροδίτη τὴν προκλητικὴ γιὰ νὰ ξεκουράζῃ τὰ μάτια του στὴν ὡμορφιά τοῦ κορμιοῦ τῆς...

Δὲν χρειάστηκε καὶ πολὺ νὰ ταξιδέψῃ! Ἐξῶ ἀπ' τὰ σύνορα τοῦ παραμυθένιου παλατιοῦ τοῦ βρισκόταν ἡ Ἀγάπη.

Ἀπὸ μακριὰ ἀντίκρουσε τὴν ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ μιμόζες μυρωμένη τῆς φωλῆα ποῦ ἡ πνοὴ τῶν λουλουδιῶν τὸν ζάλισε. Εἶδε σὰν πλησίασε πιὸ πολὺ τὴν Ἀγάπη, ποῦ δὲν φοροῦσε κανένα χρυσαφικὸ καὶ πολυτιμὴ πέτρα...

Τὰ μάτια τῆς ἔλαμπαν πιὸ πολὺ καὶ ἀπ' τὴν παραμυθένια κορῶνα τῆς κεφαλῆς του, τὸ πρόσωπό τῆς ἄστραφτε ἀπὸ ὡμορφιά πιὸ πολὺ καὶ ἀπ' τὸν μανδύα του, καὶ τὸ χαμόγελό τῆς θάμπωνε τὰ μάτια του.

Φοροῦσε ἓνα χιτῶνα ἀπὸ ροδοπέταλα, καὶ ἓνα πέπλο στοὺς ὤμους ὑφασμένο ἀπ' τὶς ἀχιτίδες τοῦ φεγγαριοῦ, ἐνῶ τὰ χέρια τῆς ἦταν βελούδα καὶ οἱ κινήσεις τῆς σὰν μετὰξι. Ἡ Ἀφροδίτη χλώμιασε ἀπὸ ζήλεια καὶ φθόνον καὶ δὲν θέλησε νὰ τὴν πλησιάσῃ. Μὰ ὁ βασιλεῖας Χρυσός τόσο μαγεύτηκε ἀπ' τὴν ξωτικὴ ὡμορφιά τῆς, ποῦ μόλις ἔφθασε κοντὰ τῆς γονάτισε καταδεκτικὰ στὰ πόδια τῆς καὶ τῆς εἶπε.

— Στο παλάτι τὸ δικό μου, πού οἱ σκάλες του εἶναι ἀπὸ φιλντίσι καὶ τὰ λουλούδια μου μαλαματένια καὶ τὰ δένδρα μου ἀπὸ πλατίνα, μόνο μιὰ βασιλοπούλα σάν ἐσένα ταιράζει. Ἐλα πάμε στὸ βασιλεῖο τὸ δικό μου.

Ἐκείνη μὲ καλωσύνη τοῦ ἀπήντησε.

— ὦ βασιληᾶ Χρυσὲ καὶ κραταιὲ δὲν μ' ἀρέσει ἡ σκλαβιά καὶ ἡ δική σου συντροφιά.

Ἐκεῖνος προσεβλήθη ἀπ' τὰ λόγια της μὰ δὲν ἔδειξε τὴν ἀγανάκτησή του καὶ ἐξηκολούθησε.

— Θὰ γίνης βασίλισσα τρανὴ στὸ παραμυθένιο μου παλάτι, θὰ ντυθῆς μὲ τούλια καὶ χρυσαφικά μὲ ὀπάλια καὶ σμαράγδια. Ἐλα μαζί μου.

— Ὅχι τρανὲ Βασιληᾶ, ξαναμίλησε ἡ Ἀγάπη.

Ἐκεῖνος γίνηκε κόκκινος ἀπὸ ἀκράτητη ὀργὴ καὶ τῆς φώναξε μ' ὀρμή.

— ὦ! Ἀγάπη σ' ἀγοράζω τότε...

— Οὔτε ἀγοράζομαι, μὰ οὔτε καὶ πουλιέμαι βασιληᾶ μου, ἀπήντησε ἡ Ἀγάπη.

Χά... χά... γέλασε ὁ Χρυσός.

— Καυμένη φτωχὴ Ἀγάπη πού ντύνεσαι μὲ τὰ φύλλα τῶν λουλουδιῶν καὶ ζῆς μὲ τίς μουσικὲς τῶν πουλιῶν, γιὰ ἰδὲς τὸ πολύτιμο παλάτι τῶν ἀνεκτίμητων θησαυρῶν μου, τοὺς κήπους καὶ τὰ πλούτη μου. Εἶναι τόσο πολλὰ πού δέκα ἀγοράζουν σάν κι' ἐσένα τὴ φτωχὴ βασιλοπούλα.

— Ἡ ἀξία μου εἶνε ἀνεκτίμητη καὶ ὄλους τοὺς θησαυρούς σου ἂν ξοδέψης δὲν θὰ μπορέσης νὰ μ' ἀγοράσης. Ἐγὼ πηγαίνω ὅπου θέλω κι' ὅταν θέλω καὶ βασιλεῖό μου ἔχω ὄλο τὸν κόσμο...

Ἐκεῖνος γίνηκε σάν ἄγριο θηρίο, καὶ τρελλὸς ἀπὸ θυμὸ ἔτρεξε νὰ τὴν ἀρπάξῃ μὲ τὴν βία μὲς' τὰ δυνατὰ του χέρια.

Μὰ ἡ Ἀγάπη γίνηκε μιὰ ἄχνα γαλάζια σάν τὴ σίμωσε, καὶ ξέφυγε ἀπὸ κοντὰ του καὶ πῆγε καὶ στάθη-

κε πιὸ ψηλὰ ἀπ' αὐτὸν σάν λευκὴ πάγκαλη ὀπτασία.

— Πόλεμο!.. θέλω πόλεμο μαζί σου. Ἀγάπη ἀνυπότακτη, φώναξε ὁ βασιληᾶς Χρυσός, μὲ δύναμη.

— Στὸ δικό μου τὸ βασιλεῖο δὲν ὑπάρχει πόλεμος. Ὅλα κοντὰ μου γίνονται γαλήνια καὶ ἀπαλὰ σάν τὰ χάρδια τῶν χεριῶν μου καὶ σάν τὴν ἦσυχη μιλιὰ μου.

Μὰ ὁ Χρυσός δὲν ἄκουε φώναζε δυνατὰ.

— Πόλεμο!.. θέλω πόλεμο!..

Οἱ φρουροὶ τοῦ παλατιοῦ του ἀνέβηκαν στίς ἐπάλξεις καὶ ἄρχισαν νὰ διαλαλοῦν τὴν διαταγὴ τοῦ βασιληᾶ τους. Οἱ ὑπήκοοί του μὲ μιὰς στὸ πλευρὸ του ἀμέτρητος στρατός. Οἱ πιστοὶ τῆς Ἀγάπης τὴν περικύκλωσαν. Πολλοὶ ἀπ' τὸν στρατὸ τοῦ Χρυσοῦ λιποτάκτησαν καὶ πῆγαν μὲ τὴν Ἀγάπη. Ὁ Χρυσός θύμωνε ὄλο καὶ κάθε μέρα... ἡ Ἀφροδίτη πέταξε τὰ τούλια ἀπ' τὸ σῶμα της κι' ἄρχισε νὰ χορεύῃ τὸ λάγνο της χορὸ γιὰ νὰ συγκρατήσῃ τοὺς ὑπηκόους τοῦ Χρυσοῦ καὶ νὰ προσελκύσῃ τὸ στρατὸ τῆς Ἀγάπης. Πολλοὶ ἀπ' τὸ μέρος τῆς ἀγνῆς βασιλοπούλας μαγεμένοι ἀπ' τὸν λαμπερὸ Χρυσὸ πῆγαν κοντὰ του. Πολλοὶ τραβηγμένοι ἀπ' τὴν ρόδινη πρόκλησι τῆς Ἀφροδίτης πῆγαν κοντὰ της μὰ ὅσα κι' ἂν μεταχειρίστηκε ὑπούλα μέσα ὁ βασιληᾶς Χρυσός δὲν μπόρεσε νὰ νικήσῃ τὴν Ἀγάπη, καὶ νὰ χαλάσῃ τὴν ὁμορφιά καὶ τὴν παρθενική της λαμπρότητα...

Πέρασαν πολλὰ χρόνια· ὁ βασιληᾶς Χρυσός δὲν τελείωσε τὸν πόλεμο οὔτε καὶ τώρα γιὰτὶ δὲν μπόρεσε δὲν μπορεῖ νὰ σκλαβώσῃ τὴν βασιλοπούλα πῶχει λουλούδια φορέματα καὶ καρδιὲς κατοικία.

Ἐχει... ἐξακολουθεῖ νᾶχη πολλοὺς ὑπηκόους ὁ βασιληᾶς Χρυσός μὰ ἡ Ἀγάπη ἔχει καὶ ἐκείνη τοὺς δικούς της. Κι' ὅσο κι' ἂν προσπαθῇ νὰ τὴν ἐξαγοράσῃ δὲν μπορεῖ, γιὰτὶ ἡ Ἀγάπη οὔτε ἀγοράζεται μὲ τὰ ξωτι-

ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ

Ὁ Κινηματογράφος

ΤΕΣΣΑΡΑ ΕΡΓΑ

Τὸν περασμένο μῆνα εἶχα τὴν εὐτυχία νὰ παρακολουθῶ ἀπὸ τὴν ὀθόνην τῶν κινηματογράφων τῆς πόλεως μας τέσσερα φιλμ πού εἶναι ἀναμφισβήτητα ἀπ' τὰ καλύτερα κι' ἀντιπροσωπευτικώτερα φιλμ τῆς κινηματογραφικῆς τέχνης. Ἔργα πού τραβοῦν τὸν θεατὴν καὶ τοῦ προξενοῦν τὴν πιὸ μεγάλη εὐχαρίστηση κι' ἱκανοποίηση.

Ὁ Καπετὰν Μπλούντ, ἔργο ἱστορικῆς ὑποθέσεως ἀπ' τὰ καλύτερα τοῦ εἴδους του. Ὁ ἠθοποιὸς πού ὑποδυόταν τὸν ρόλο τοῦ Μπλούντ, καὶ πού τὸν πρωτοβλέπουμε στὴν ὀθόνη, εἶνε ἕνας ἀπ' τοὺς πιὸ ἱκανοὺς ἠθοποιούς γιὰ νὰ βαστάξουν τέτοιους ρόλους. Ἡ σκηνοθεσία του θαυμάσια· ὑπῆρχαν σκηνές ὑπέροχες, ζωντανές, ὅπως π. χ. ἡ σκηνὴ τῆς ναυμαχίας, τὸ πούλημα τῶν σκλάβων κλπ. Γενικὰ ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα ἱστορικὰ φιλμ πού εἶδαμε τελευταίως.

Ἐνα μουσικὸ ἀριστούργημα, ἡ περίφημη ὀπερέττα «Μάρθα», ἦταν μιὰ πραγματικὴ ἀπόλαυση γιὰ τοὺς

φίλους τῆς ὀθόνης καὶ μιὰ πραγματικὴ ἀποκάλυψη γιὰ τὴν πρωταγωνίστρια, πού ἔπαιζε τὸ ρόλο τῆς Μάρθας ὑπέροχα. Ἐνα φιλμ πού εἶχε ὄλα τὰ χαρίσματα πού ἀπαιτεῖ ἡ σύγχρονη κινηματογραφικὴ τέχνη. Γοργότητα, μουσικὴ, φωτογραφία θαυμάσια, φῶς, ρυθμὸς, ἠθοποιία, σκηνοθεσία, ὄλα αὐτὰ τὰ συνεκέντρωνε ἡ Μάρθα. Ὅλοι οἱ ἠθοποιοὶ στοὺς ρόλους τους ἦταν θαυμάσιοι. Γενικὰ ἕνα φιλμ πού μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ χωρὶς δισταγμοὺς ὡς ἀριστούργημα.

Κ' ἕνα φιλμ Γαλλικῆς παραγωγῆς μὲ ὑπόθεση τὸ περίφημο Δρᾶμα τοῦ Μάγιερλιγκ. Ἐνα ἔργο πού τὸ ἐμψυχώνουν δυὸ ἀπ' τοὺς καλύτερους ἠθοποιούς τοῦ Γαλλικοῦ κινηματογράφου ὁ Μπουαγιέ καὶ ἡ Νταριέ. Κι' οἱ δυὸ παίζουν θαυμάσια. Ὁ Μπουαγιέ στὸ ρόλο τοῦ Ἀρχιδουκὸς Ἀδόλφου ἦταν ὑπέροχος. Εἶναι τὸ δεύτερο φιλμ—μετὰ τὴν περίφημη Μάχη— πού βλέπω τὸν Μπουαγιέ νὰ παίξῃ τόσο δυνατὰ τὸν ρόλο του. Κι' ἡ Ντανιέλ Νταριέ, ἡ καινούργια αὐτῆ ἀποκάλυψη τοῦ κινηματογραφικοῦ φακοῦ, στὸ ρόλο τῆς Βετσέρας ἦταν θαυμάσια. Μᾶς ἔδωσε μιὰ πραγματικὴ Βετσέρα, τὴν ἡρωίδα τοῦ δράματος ὀλοζώντανη.

Τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπ' τὰ καλύτερα τῆς Γαλλικῆς παραγωγῆς.

Ὁ Καπετὰν Γενάρης μὲ τὴν μικρούλα Σίρλεϋ Τέμπλ εἶναι ἀναμφισβήτητα ἕνα ἀπ' τὰ καλύτερα δημιουργήματα τοῦ κινηματογράφου. Τὸ «παιδὶ θαῦμα» ὅπως ἔχει ὀνομασθῆ ἡ Σίρλεϋ Τέμπλ μᾶς δείχνει στὸ φιλμ αὐτὸ ὄλη του τὴν τέχνη, ὄλες τίς χάρες πῶχει. Ὅταν τελείωσε ἡ προβολὴ τοῦ φιλμ αὐτοῦ νόμισα πῶς ἔχασα ἀπὸ μπρός, μου ἀπ' τὰ μάτια μου κάτι τὸ πολύτιμο, κάτι τὸ ἀπα-

ΔΕΣΠΩ Ν. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ

ραϊτητο για μένα. Τόση ήταν η εύχαρίστηση που μου προξένησε ο Καπετάν Γενάρης.

Η μικρούλα μὰ μεγάλη ήθοιοιός Σίρλεϋ Τέμπλ στο φιλμ αυτό ήταν άφθαστη. Έπαιζε τόσο φυσικά, λές και δέν έβλεπε και δέν έδινε σημασία σέ κανένα άπ' τὰ πρόσωπα που βρισκόταν γύρω της, ήθοιοιό σκηνοθέται, ρεζισέρ, κ.λ.π. πράμα που πολλές φορές έπιδρᾶ και σέ δοκιμασμένους ήθοιοιούς. Μᾶς μεταδίδει τή συγκίνηση, τή χαρά τήν αγάπη, τή θλίψη, τόν πόνο, ὅλα τὰ συναισθήματα, μέ τέτοια δύναμη που νομίζουμε πῶς έμείς οί ἴδιοι κι' ὄχι αὐτή εἴμαστε τὸ εὐτυχισμένο παιδί, ὁ δυστυχισμένος ἄθρωπος.

Εἶχε τὸ φιλμ αὐτὸ ἐξαιρετικὲς σκηνές.

Ἡ σκηνή τῶν ἐξετάσεων ήταν ὑπεροχή. Σπάνια πολὺ σπάνια ἀπολαμβάνουμε στὸν κινηματογράφο τέτοιες σκηνές. Τὴ Σίρλεϋ Τέμπλ τὴν συγκρίνω μέ τὸν Σαρλώ και λέω πῶς κι' αὐτὴ εἶναι μιὰ ήθοιοιός ἴσης μ' αὐτὸν δυνάμει. Μὲ μιὰ μονάχα διαφορὰ. Ὁ Σαρλώ μᾶς παρουσιάζει τίς πιὸ δύσκολες σκηνές τῆς ζωῆς, μᾶς δείχνει τοὺς σκληροὺς τῆς ζωῆς ἀγῶνας. Ἐνῶ ἡ Τέμπλ μᾶς μεταδίδει τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς, μᾶς κάνει νὰ νοιώσουμε πῶς ἡ ζωὴ εἶναι τὸ ὠραιότερο πρᾶγμα που ὑπάρχει στὸν κόσμον αὐτό. Κι' αὐτὸ εἶναι κάτι για μερικούς, τίποτα για τοὺς πολλούς, τὸ σπουδαιότερο ὅμως για μένα.

W.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Γ. ΜΥΛΩΝΟΓΙΑΝΝΗ "ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΩΣ," ποιήματα

Τὰ ποιήματα τοῦ Γ. Μυλωνογιάννη γεννήθηκαν ἀπὸ ἐγκεφαλικὴ σύγκριση. Εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα, που φέρνει τὸ παθητικὸ διάβασμα τοῦ βιβλίου. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ βλέπει κανεὶς σήμερα σ' ὄλους πάνω κάτω τοὺς λογοτέχνες. Καμμιά ἐνέργεια, κανένα ψυχικὸ κίνημα, κανένας πόθος ἀ-

ληθινός. Διαβάζουν ἓνα βιβλίον, κλείνουν ὕστερα τὰ μάτια κι' ἀφήνουν νὰ ἐνεργήσῃ μόνη τῆς ἡ σκέψη μικρὴ ἢ μεγάλη — δέν ἔχει σημασία αὐτό, — που βρῆκαν μέσα. Ἡ ἀλήθεια που τυχὸν εἶχε τὸ ἀνάγνωσμα, μέ τὸν τρόπο που τὴ δέχεται ὁ τέτοιος ἀναγνώστης δὲ φτάνει νὰ ποτίσῃ τίς βαθύτερες ρίζες τοῦ ἀνθρώπου παρασταματάει κι' ἐρεθίζει μονάχα τὸ μυαλό. Ὁ ἐρεθισμός αὐτὸς ξεγελάει τὸν ἄπειρο και ἀνίκανο ἄνθρωπο και νομίζει πῶς ὅλα εἶναι δικά του, πῶς εἶναι ζωντανὸς ἄνθρωπος ἀφοῦ κινιέται τὸ μυαλό του. Πιστεύει — τὸ χειρότερο πῶς εἶναι ποιητής, ἢ φιλόσοφος, ἢ και τὰ δυὸ μαζύ.

Τὸ τελευταῖον εἶναι πολὺ τῆς μόδας σήμερα στὴν πνευματικὴ ζωὴ μας! Τὸ δρόμον — ἄς εἶναι τὸς καλά — τὸν ἄνοιξε ὁ μεγάλος ποιητής ἢ φιλόσοφος τῆς ἐποχῆς μας, ὁ Παλαμάς. Πῶς μονάχα τὰ ἄξια και γνήσια παιδιὰ τῆς δέχεται ἡ τέχνη στὴ σφαῖρα της, αὐτὸ οὔτε καν νὰ τοὺς περάσῃ ἀπ' τὸ νοῦ. Ἐχουν μιὰ σκέψη σου λέει ἄς τὴ βάλουμε σὲ στίχους. Πάρα πέρα περιμένουν οἱ αἰσθητικοὶ νὰ μοιράσουν ἄνθη και ἐπαίνους. Γιατί; γιατί παράτησε ἕνας νέος τὴ δουλειὰ του και κάνει στίχους. Ἄντις νὰ κλαῖν που αὐξάνουν μέρα νύχτα οἱ ἀργόσχολοι συνένοχοί τους, αὐτοὶ χαίρουνται. Ὅμως ἕνας τίμιος ἔνοχος ἄλλοιῶτικα θὰ φερνόταν. Που τέτοιο πρᾶμα στοὺς διανοουμένους.

Ἔτσι καθὼς πᾶμε φυσικά, τί μπορεῖ νὰ περιμένη κανεὶς. Τραγοῦδι; Ὡ! εἶναι φευγάτο ἀπὸ καιρό. Τὸ τραγοῦδι δὲ φυτρώνει στὸ μυαλό μέ τὸ διάβασμα. Τὸ τραγοῦδι ἀνφίζει μονάχα σὲ ἐλεύθερες ψυχές που δέχονται μέ τὴν ἴδια παλληκαριά και τὸν πόνον και τὴν χαρά, κι' ὄχι σὲ σκλαβωμένες στὴν κάθε στιγμή. Μὲ τέτοια ἀγωγή, τέτοια ἔργα και λόγο θᾶχουμε. Καμμιά παραξενιὰ λοιπὸν δὲ νοιώθουμε σᾶν μᾶς χτυπάει στὸ πρόσωπον ἢ ἀναίδεια που βγαί-

νει ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς λογοτεχνίας μας.

Διαβάσεις τὰ ποιήματα τοῦ Γ. Μυλωνογιάννη: τὸν βλέπεις νὰ μὴν κἀν ἄλλο παρὰ νὰ τραβᾶ μετὰ τὸ ζόρι διάφορες ἔννοιες ὑψηλές, ζωὴ, θάνατος, ἔρωτας κ.λ.π. νὰ τίς φέρει πρὸς τὸ μέρος του νομίζοντας πῶς βλέπει τίς ἴδιες τίς ἄξιες. Τοῦτο τὸ κακὸ εἶναι συνηθισμένο στοὺς νέους. Δέν ξέρουν νὰ μετρήσουν τὴ δύναμή τους: και γι' αὐτὸ βλέπεις παράδοξα πράματα. Ἄνθρωπος που δέν μπορεῖ νὰ σηκῶσῃ ἓνα τόπι, νὰ φοβερῶσῃ πῶς θὰ σηκῶσῃ τὴ σφαῖρα τῆς γῆς. Καταπιάνεται λοιπὸν κι' ὁ Μυλωνογιάννης μέ τὴ ζωὴ: μιὰ δύναμη που μόλις μπορεῖ νὰ τὴν βεστάξῃ ὁ Προμηθεύς, ὁ Ἄμλετ, ὁ Φάουστ. Τί γίνεται ὕστερότερα; Δυὸ πράματα: ἡ κρύβεται ὁ γνωστικὸς ἄνθρωπος για νὰ μὴ πάρουν μυροδιά κι' οἱ ἄλλοι τὴν ἀνοησία ἢ — τὸ πιὸ συνηθισμένο — βάνεται και διαλαλεῖ τὴν ἀνοησία του. Στὴ δευτέρῃ θέσῃ πέφτει ὁ Μυλωνογιάννης. Τὸν ἀκούς λ. χ.

Κι' ὄλη τὴ λογιζομε χαμένη στὴν ἀποσύνθεσῃ της καλασμένη καταραμένη.

Πρόκειται για τὴ ζωὴ. Φυσικά μπορεῖς νὰ τοῦ πῆς, πῶς χαμένο στὴν ἀποσύνθεσῃ του, καλασμένο κ.τ.λ. εἶναι τὸ μυαλό του, γιατί ἡ ζωὴ εἶναι ἡ ἴδια ἀπ' τὴ θεμελίωση τοῦ κόσμου: δέν ἀλλάζει κατὰ τὴν ὄρεξη τοῦ κάθε Μυλωνογιάννη. Που νὰ πείσῃς ὅμως τὸν ἄνθρωπον που τὸν «πειράζει» στὰ μάτια τὸ φῶς τῆς αὐγῆς. Πρῶτῃ φορὰ ἀκούω νὰ παρακαλοῦν νὰ μὴ φέξῃ ποτὲ γιατί τοὺς πειράζει τὸ φῶς τῆς αὐγῆς. Ὅμως ἔχει δίκην γιατί ἡ μέρα διώχνει ὅλα τὰ φαντάσματα και τίς ἀράχνες τοῦ μυαλοῦ και στὸ φῶς τῆς ἡμέρας φαίνονται καθαρὰ τὰ πράματα κι' αὐτὸ εἶναι που φοβίζει τοὺς λογοτέχνες μας ἢ — διαύγεια. Αὐτὴ δέν ἐπιτρέπει νὰ λές.

Τὰ πάθη κι' οἱ πόθοι τὰ ἴδια
στὰ χέρια τῆς μοίρας παιχνίδια
που λυώνουν στὴν πρώτη βροχή!!

οὔτε «πῶς ἡ ζωὴ δέν προσφέρει ζῆ-
τάει νὰ λάβῃ.

Διαρκῶς αὐταπάτες και πάντα στὸ χέρι
λίγα πούπουλα, θύμηση μόνο σκληρῆ
τῆς χαρᾶς που πετᾶει και φεύγει ἱλαρῆ.

Ἄλήθεια εἶναι πῶς τὸ κάθε τι στὴ
ζωὴ ἔχει τὸν πόνον του, μὰ ὁ ἄντρας
τὸ ξέρει καλά αὐτὸ και ἀγωνίζεται
ἀντρίκια. Ὅμως ὁ φοβιτσιάρης που
βλέπει ἔτσι:

Ἡ δειλία χαράζει τὸ κάθε μας βῆμα
κι' ὄλοι ζοῦμε μέ τ' ὄνειρον κάποιος φυγῆς,

φωνάζει κλαψιάρικα για τὰ τρομερὰ
φαντάσματα που γέννησε τὸ μυαλό
του.

Τέτοιοι ἄνθρωποι πάντα ήταν ἄ-
χρηστοὶ μὰ σήμερα πιὸ πολὺ. Κρίμα
που λείπει ὅμως ὁ Καιάδας: θὰ μᾶς
γλύτωνε ἀπὸ πολλοὺς στεφανωμέ-
νους ποιητές.

ΑΡΗ ΔΙΚΤΑΙΟΥ "ΔΩΔΕΚΑ ΕΦΙΑΛΤΙΚΕΣ ΒΙΝΙΕΤΕΣ",

Οἱ δώδεκα βινιέτες τοῦ νέου αὐ-
τοῦ, που μποροῦσαν νὰ εἶναι και χί-
λιες δώδεκα, χωρὶς βέβαια νᾶχουν
και τὴν ἀξίωση για τέχνη, εἶναι θλι-
βερὰ ἀναστεγάματα, σβυσμένοι λυ-
γμοὶ «ἀναθυμιάσματα καιρῶν πα-
ληῶν» κι' ἓνα σωρὸ ἄλλα μικροπρά-
ματα σταχτιά, βουβά και βρυκολα-
κισμένα, κι' ὅλα μαζύ σιγουρεμένα
σὲ στίχους κατὰ τὸν τρόπο τοῦ Κα-
βάφη. Νὰ μιμηθῆς τίποτε ἀληθινὸ,
δέν εἶναι, βλέπεις, εὐκολο, ν' ἀ-
κολουθῆς ὅμως τὰ βαρεὰ βήματα ἑ-
νὸς σακάτη τῆς φαντασίας ὅπως εἶ-
ναι οἱ διάφοροι Καβάφηδες αὐτὸ πε-
τυχαίνεται μιὰ χαρὰ.

Αὐτὸ εἶναι τὸ λαμπρὸ κατόρθωμα
τῶν μεγάλων πνευματικῶν ὁδηγῶν
τοῦ καιροῦ μας.

Νὰ βλέπεις νέους ἀπάνω στὸν ἀν-
θὸ τῆς ἡλικίας τους νὰ τρέμουν σάν
τὸ φύλλον μπρὸς στὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Νά φουντώνη έξω ή ζωή, πάντοτε νέα, ὄλο καί πιό ὀμορφη, πιό γόνιμη καί τοῦτοι νά διπλωμανταλώνονται στά «χλωμά καί γκριζα δωμάτια» τους καί νά θρέφονται μέ τὸ κιτρινωμένο χαρτί «κάποιου πολὺ παληοῦ βιβλίου».

Τι νά πῆς μέ τὸ κατάντημα.

Ἐλπίδα, βέβαια, ν' ἀναστηθῆ ζωὴ ἀπὸ τὰ «κάποια βιβλία» τοῦ ντουλαπιοῦ, δὲ στέκει καμμιά. Τι ἐλπίδα καί τι θάρρος νά σοῦ δώσουν τὰ σάπια αἰσθήματα τοῦ καλοκαιρινοῦ ποιητῆ τῆς Ἀλεξάνδρειας. Τὸ ἀντίθετο ἴσα-ἴσα εἶναι τὸ ἰδανικὸ τοῦ Καβάφη. Ὁ ἄνθρωπος χωρὶς θάρρος· αὐτὸς εἶναι ὁ τύπος ποῦ περιγράφει σ' ὄλα τὰ τραγούδια του.

Ἀφίνω τὸ χυδαῖο στοιχεῖο τῆς τέχνης του, ποῦ καταμάγεψε τοὺς αἰσθητικούς μας. Καί τὸ παίνεμα, ποῦ τοῦ κάναν οἱ περασμένοι στὴν ἡλικία δὲ φαίνεται τόσο ἀφύσικο, νά στηθοδέρνονται, ὅμως νέοι καί νά σφιχταγκάλιαζον τὸ ἀποχαυνωμένο καί πλαδαρὸ εἶδωλο τοῦ Καβάφη, αὐτὸ φέρνει λύπη — γιὰ νά μὴν πῶ βαρύτερη λέξη — καί πολλές ὑποψίες.

Ὡς ἐδῶ μιλήσαμε βέβαια περισσότερο γιὰ τὸν Καβάφη παρὰ γιὰ τὸν ποιητῆ, ποῦ κρίνουμε. Ὅμως αὐτὸ δὲν ἔγινε ἀπὸ θέληση δική μου, παρὰ γιὰτὶ δὲν εἶναι εὐκόλο νά τὸν ξεκολλήσης ἀπὸ τὸ ἀγκάλιασμα ποῦ ἔχει κάνει τὸ δάσκαλό του. Τώρα οἱ βινιέτες του; δὲν εἶναι τραγούδια. Ἄλλο τραγούδι καί ἄλλο στίχος, αὐτὸ τὸ ξέρουν καί τὰ μωρά. Ἄθροισμα ἀπὸ στίχους εἶναι τὰ τραγούδια τοῦ Δικταίου, καί στίχοι βέβαια ποῦ ντρέπεται κανεὶς νά τοὺς δείξῃ καί σ' ἄλλον. Νά δοῦμε δυό-τρεῖς.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΑΝΑΜΝΗΣΗ

Ὅραματα κόσμων παληῶν... Ἄναθυ-
[μιάματα καιρῶν παληῶν ποῦ μέ με-
[θᾶνε
Καθρέφτες πλούσιοι καί θολὰ τζάμια
[βιτρίνων σκυθρωπῶν!

Ὅραματα... Κόσμοι παληοί...καί πο-
[λίτετες στίς τραγικές
[νύχτες ποῦ κλαῖν τὰ φύλλα.

Τὸ κακὸ ποῦ εἶδαμε παραπάνω ποῦ παθαίνει ἡ ψυχὴ τοῦ νέου σὰν ἔχει ἀνόητον ὄδηγό, ἐδῶ γίνεται πράγμα· στὸ τραγούδι τοῦτο φανε-
ρώνεται ἡ ἀνακατοσοῦρα, ποῦ ἔπα-
θε τὸ μυαλὸ τοῦ νέου ἀπὸ τὴν ἐπί-
δραση σαχλοῦ δασκάλου. Ἡ ἀόριστη
θλίψη, ποῦ εἶναι φυσικὴ κίόλας στὴν
νεανικὴ ἡλικία, ἐδῶ γίνεται ὀλότελα
ἀόριστη καί θολὴ μέ τὸ μεταχείρισμα
τῆς γενικῆς τοῦ πληθυντικοῦ. Ἡ τε-
χνικὴ αὐτὴ συνηθισμένη πάρα πολὺ
σήμερα εἶναι σημάδι καλὸ τῆς πνευ-
ματικῆς ὑγείας τῶν λογίων μας· παν-
τοῦ ἀοριστία καί γενικὲς ἔννοιες.
Τοῦτο ὅμως εἶναι ἀντικαλλιτεχνικὸ,
κι' ὅποιος ἔχει λίγη ντροπὴ δὲν τὸ
ὑποφέρει· ἄς εἶναι: ἄλλο τραγούδι.

Χειμωνιάτικος ρεμβασμός.

Ὅλο καμωμένο γιὰ τὴν πέμπτη
στροφῆ.

Νᾶμουνα — ποθοῦσα — μὰ καί τί;
ἴσως κάποιος ἄγνωστος καί ξένος...
Ξένος, νά χαθῶ μισοστρατὶ,
καί νά μὴ γνωρίζω τὸ γιατί.

Ἡ ἴδια ἀοριστία κι' ἐδῶ. Ὅμως ὁ
ποιητῆς ξέρει τί ποθεῖ καί ξέρει κα-
λύτερα ἀπ' ὄλους. «ἴσως» καί «κά-
ποιος» δὲν ὑπάρχει στὴν ποίηση· αὐ-
τὸ εἶναι κίόλας ποῦ τὴ χαρακτηρίζει
τὸ ὀριστικὸ καί τὸ κύριο· ἐτοῦτος
δὲν ξέρει οὔτε ὁ ἴδιος τί θέλει. Βάλε
μέ τὸ νοῦ σου τώρα πόσο μπορεῖ νά
τραγουδήσῃ.

Τὴν ἴδια προσπάθεια βλέπεις σ'
ὄλα τὰ τραγούδια. Νά παραστήσῃ
τὸν λυπημένο καί τὸν ἄρρωστο γιὰ-
τί; αὐτὸ ἄς τὸ πῆ ὁ ἴδιος κι' οἱ δά-
σκαλοί του.

Ἡ νειότη βέβαια εἶναι ἀπὸ μόνη
τῆς ποιητικῆς στοιχεῖο, τὴνε τραγού-
δησαν ὄλοι οἱ μεγάλοι. Οἱ ιδιότητες
ὅμως τοῦ νέου, ἡ ἀνησυχία, ἡ θλίψη
τὸ ἀπομάκρμα ἀπ' τοὺς ἄλλους καί
τέτοια, δὲν κάνουν καί τὸν ἴδιο νέο

ποιητῆ. Αὐτὲς τὲς ψυχολογικὲς στά-
σεις τὲς ἔχουν ὄλοι οἱ νέοι. Στίχους
ὅμως γράφει στὰ βιβλία ὅποιος δὲν
ἔχει ντροπὴ.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΕΟΧΩΡΙΤΗΣ

ΤΑΚΗ ΔΩΞΑ "ΜΑΡΙΑ ΠΟΛΥΔΟΥΡΗ,"

Τὸ βιβλίο αὐτὸ ποῦ ἐξέδωσε τὸ πε-
ριοδικὸ μας, δείχνει μιὰ μεγάλη ἀγά-
πη καί συμπάθεια γιὰ τὴ δυστυχι-
σμένη ποιήτρια Μαρία Πολυδούρη.

Ὁ κ. Δόξας ἔννοιωσε βαθεῖα τὸ
ἔργο τῆς, ἔννοιωσε μιὰ ἀληθινὴ συμ-
πάθεια νά γεννιέται μέσα του γιὰ
τὴν πονεμένη αὐτὴ ψυχὴ.

Γι' αὐτὸ καί διαβάζοντας κανεὶς
τὸ βιβλίο του αὐτὸ ποῦναι γραμμέ-
νο σὲ πολὺ στρωτὸ ὕφος τραβιέται
ὀλοένα καί περισσότερο ἀπ' τὴν ὀ-
μαλὴ διήγηση, τὴν ποιητικὴ, τὴν λε-
πτὴ, τὴ χαριτωμένη ἔκφραση.

Πολλὲς φορὲς τὰ λόγια τοῦ κ. Δό-
ξα γιὰ τὴν ἄτυχη Πολυδούρη γίνον-
ται ἓνα ἀληθινὸ ποίημα.

Τὸ βιβλίο διαίρεται σὲ τρία μέρη.
Τὸ πρῶτο εἶναι βιογραφικὸ σημείω-
μα ἀρκετὰ ἀναλυτικὸ. Στὸ δεῦτερο
διαβάζει κανεὶς μιὰν σύντομη ἀνά-
λυση τοῦ ποιητικοῦ ἔργου τῆς Πολυ-
δούρη.

Καί συγκινεῖται ὁ ἀναγνώστης δι-
αβάζοντας μερικὰ ἀποσπάσματα τό-
κο καλογραμμένα, ποῦ εἶναι πολλὲς
φορὲς σὰν μιὰ ἀληθινὴ ἐπανάσταση
ἐνάντια στὴν τόσο σκληρὴ τῆς μοῖ-
ρα. Μερικὰ ποιήματα ποῦ εἶναι κομ-
μάτια ἀπ' τὴ ζωὴ τῆς.

Τὸ τρίτο μέρος ἔρχεται σὰν συμ-
πέρασμα. Ἄναφέρει ἐκεῖ κι' ὅσους
ἀσχολήθηκαν ὡς τώρα μέ τὴν Πο-
λυδούρη.

Τὸ βιβλίο αὐτὸ θ' ἀρέσῃ πολὺ σ'
ὄλους ἐκείνους ποῦ τὸ ἔργο τῆς
ποιήτριας δὲν ἀφήνει ἀσυγκίνητους.

M. N.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗ Μ. Ν.

ΓΥΡΩ ΑΠ' ΕΝΑ ΖΗΤΗΜΑ

Ἄγαπητὴ Μακεδονικὴ Νεολογία

Μεγάλος ὁ θόρυβος ποῦ δημιουρ-
γήθηκε τώρα τελευταῖα μέ τὸ ζήτη-
μα τῆς πνευματικῆς ἀφυπνίσεως τῆς
Ἐπαρχίας: Ὅπως πρὶν ἀπὸ πολλὰ
χρόνια κάθε περιοδικὸ κι' ἐφημερίδα
ἦταν ἀδύνατο νά μὴ λάβαινε μέρος
στὸ μεγάλο τῆς ἐποχῆς ζήτημα τὸ
γλωσσικὸ, ἔτσι καί σήμερα κάθε ἐ-
φημερίδα καί περιοδικὸ τὸ θεωρεῖ
καθηκὸν κι' ὑποχρέωσή του ν' ἀσκο-
ληθῆ—μέ λίγα ἢ πολλὰ λόγια ἀδιά-
φορο—γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας, τὸ
ζήτημα τῆς πνευματικῆς ἀφυπνίσεως
τῆς ἐπαρχίας.

Τὸ ζήτημα ὅμως αὐτὸ τείνει σιγά-
σιγά νά πάρῃ ἓνα καθαρὸ προσωπι-
κὸ χαρακτήρα. Ὁ κάθε διανοούμε-
νος ποῦ ἀσχολήθηκε μ' αὐτό, ἀρχι-
σε τώρα νά διεκδικῆ τὰ πρωτεία...
τοῦ ἀγῶνα, καί νά ἰσχυρίζεται πῶς
αὐτὸς δημιούργησε τὴν ὄλη συζήτη-
ση καί πῶς αὐτὸς ἐπομένως εἶναι ὁ
εὐεργέτης τῆς ἐπαρχίας. Κι' ἔτσι—ὀ-
πως συμβαίνει πάντα στὴν ὠραία
αὐτὴ χώρα ποῦ ὀνομάζεται Ἑλλάς—
τὸ ζήτημα κατέληξε σὲ ζήτημα πρε-
σωπικὸ κι' ἀρχισε ἡδη ἕνας ἀγῶνας
μεταξὺ τῶν διαφόρων λογίων καί
διανοουμένων τοῦ τόπου μας, γιὰ
τὸ ποιὸς εἶναι ὁ... προστάτης κι' εὐ-
εργέτης τῆς ἐπαρχίας.

Λυπούμαστε εἰλικρινὰ γιὰ τὸ κα-
τάντημα τῶν λογίων μας. Μᾶς δεχ-
νουν ἀκόμα μιὰ φορὰ καθαρὰ τὴν
ἠθικὴ τους κατάπτωση, μᾶς δείχνουν
πῶς κάθε τους κίηση, κάθε τους ἐ-
νέργεια δὲν ἐμφορεῖται ἀπὸ καμμιά
ιδεολογία, πῶς δὲν ἔχει κανένα μᾶ
ἀπολύτως κανένα σκοπὸ, παρὰ μόν-
ον ἓναν, τὴν διαφήμισή τους καί τὸ
σκοπὸ τους νά ὑπενθυμίζουν διαρκ-
κῶς στὸ πολὺ κοινὸ πῶς ὑπάρχουν,
ὑφίστανται, ζοῦν.

Αὐτὸ εἶναι τὸ κατάντημα τῶν δια-
νουμένων τοῦ τόπου μας.

“Ας μᾶς ἐπιτρέψουν ὅμως οἱ ὄφιμοι αὐτοὶ προστάται μας νὰ μὴ παραδεχόμεστε καθόλου πῶς οἱ κύριοι αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ συνετέλεσαν στὴν πνευματικὴ ἀνάπτυξη τῆς ἐπαρχίας.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπαρχία ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ἡ πρωτοπόρος σὲ κάθε πνευματικὴ ἐκδήλωση ὄχι μόνο Ἑλληνικὴ μὰ καὶ σὲ Εὐρωπαϊκὴ ἀκόμα. Ἡ ἐπαρχία εἶναι ἐκεῖνη ποὺ ἔδωσε τοὺς μεγάλους τῆς τέχνης μύστας. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπαρχία ἀπ’ τοὺς ἀρχαιότατους χρόνους ὑπῆρξεν ἡ γενήτρια τῶν μεγάλων φιλοσόφων, τῶν λεπτῶν καὶ ἐμπνευσμένων ποιητῶν, τῶν δημιουργῶν καλλιτεχνῶν. Ἐνῶ ἀντίθετα ἡ πρωτεύουσα δὲ μᾶς ἔδωσε τίποτα τὸ ἐξαιρετικόν. Μόνον εἶχε τὴν τύχη νὰ θερμάνῃ στοὺς κόλπους τῆς—τοὺς φιλόξενους εἶναι ἡ ἀλήθεια—μερικοὺς φαντασμένους λογίους καὶ λογοτέχνες, ποὺ θαμπωμένοι γιατί εἶχαν τὴν τύχη νὰ ζήσουν στὴ πρωτεύουσα, ξεχνώντας τὴν καταγωγή τους, ξεχνώντας τὸν τόπο ποὺ τοὺς ἔδωσε τὰ πρῶτα φῶτα τῆς γνώσεως, ἀνέλαβαν τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς ἐπαρχίας, ἐναντίον δηλαδὴ τῆς γενέτειράς των, γιὰ νὰ διακηρύξουν ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης πῶς ἡ Ἑλληνικὴ ἐπαρχία ὑπνώττει, πῶς διανοητικὰ ὑστερεῖ.

Δυστυχῶς ὅμως γι’ αὐτοὺς ἡ Ἑλληνικὴ ἐπαρχία ζῆ, δρᾶ, ἐργάζεται καὶ κινεῖται. Ἔχει μιὰ ἀξιόλογη, τὴν ἀξιολογώτερη ἴσως, ἀπ’ ὅλα τὰ ἐπαρχιακὰ κέντρα τῶν γειτόνων μας, πνευματικὴ κίνηση, ἐκδίδει περιοδικὰ ἀρτιώτερα κ’ ἀπ’ αὐτὰ τῆς πρωτεύουσας, ποὺ τὰ ὀνομάζουν μερικοὶ μεγαλόσχημοι προστάται... τῶν ἑλληνικῶν γραμμῶν, ἔντυπα.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπαρχία ὑπῆρξε ὅμως ἀνέκαθεν μεγαλόψυχη κ’ ἀνέχεται νὰ διαβάξῃ ἀκόμα καὶ σήμερα μετὰ τὸ ξεσκεπάσμα τους τοὺς... προστάτας τῆς. “Ας εἶναι εὐχαριστημένοι.

Μ’ ἀγάπη
ΕΠΑΡΧΙΩΤΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Μὲ τὸ φύλλο αὐτὸ ἡ «Μακεδονικὴ Νεολαία» εἰσέρχεται στὸν Δ΄ χρόνο τῆς ἐκδόσεώς της. Τρία χρόνια γιὰ ἕνα περιοδικὸ ποὺ ἐκδίδεται χωριστὴν ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ ὑποστήριξη κανενὸς μεγαλοσχήμου, ποὺ δὲν βγαίνει μὲ μόνο κ’ ἀποκλειστικὸ σκοπὸ τῆ διαφήμιση τῶν ἐκδοτῶν του, εἶναι νομίζουμε ἕνα γεγονός ποὺ ἀξίζει τὸν κόπο νὰ σημειωθῇ. Ἐπὶ τρία ὀλόκληρα χρόνια τὸ περιοδικὸ μας ἐκδίδεται μὲ τὴν ὑποστήριξη μόνο τῶν συνδρομητῶν καὶ φίλων του, πράγμα ποὺ δείχνει πῶς εὐτυχῶς βρήκαμε ἀρκετοὺς συμπαραστάτες καὶ συναγωνιστὰς στὸ ἔργο μας, στὸ σκοπὸ μας.

Καὶ μόνο ὅτι βρήκαμε τόσοσους ὁμοϊδεάτας, τόσοσους φίλους ποὺ δέχτηκαν μ’ ὅλη τους τὴν καρδιά νὰ ὑποστηρίξουν τοὺς σκοποὺς μας μᾶς ἱκανοποιεῖ πληρέστατα.

Ἡ ἀγάπη μὲ τὴν ὁποία μᾶς περιέβαλε ἀπ’ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐκδόσεώς μας τὸ ἀναγνωστικὸ μας κοινὸ μᾶς δίνει τὴ δύναμη ν’ ἀκολουθήσουμε τὸ δρόμο ποὺ χαράξαμε. Νὰ ἀφιερῶσουμε ὅλες μας τὶς δυνάμεις γιὰ τὴν πληρέστερη ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ μας. Μὰ μᾶς δημιουργεῖ ἀκόμα καὶ τὴν ὑποχρέωση νὰ φροντίσουμε γιὰ τὸ καλύτερο, γιὰ τὸ τελειώτερο. Μᾶς ὑποχρεώνει νὰ παρουσάσουμε τὸ περιοδικὸ μας ἀκόμα πιὸ τέλειον, νὰ τοῦ δώσουμε τὴ μορφή ἐκεῖνη ποὺ ὀνειρευθήκαμε ὅταν τὸ πρωτοκυκλοφορήσαμε. Κι’ εἴμαστε βέβαιοι πῶς θὰ τὸ πετύχουμε. Γιατὶ ἔχουμε μέσα μας ὅλη τὴ θέρη γιὰ τὴ δημιουργία κ’ ἀντλοῦμε τὴ δύναμη ἀπ’ τὴν ἀγάπη κ’ ὑποστήριξη τῶν φίλων μας.

Θὰ φιλοξενήσουμε πάντα στὶς στήλες μας ὅ,τι δῆποτε — ἀρκεῖ νᾶναι δημοσιεύσιμο, ἀρκεῖ νᾶχει καὶ λίγες μόνο λέξεις, λίγες φράσεις καλές — μᾶς σταλεῖ. Θὰ δώσουμε στοὺς ἀναγνώστες μας κάθε χρησιμὴ πληροφορία. Θὰ παρακολουθήσουμε τὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς χώρας μας σ’ ὅλες τῆς τὶς ἐκδηλώσεις. Θὰ παρακολουθήσουμε πρὸ παντὸς τὴν κίνηση τοῦ Ἑλληνικοῦ βιβλίου, κ’ ὁ εἰδικὸς μας συνεργάτης θὰ κρίνει ὅλα ἐκεῖνα τὰ βιβλία ποὺ στέλνονται στὸ περιοδικὸ μας.

Ἐνα μονάχα ἔχουμε νὰ συστήσουμε στοὺς Νέους. Κι’ αὐτὸ ἀπὸ ἀγάπη πρὸς αὐτοὺς, ἀπὸ ἀγνὸν κ’ ἄδολο ἐνδιαφέρον. Νὰ προσπαθήσουν ὅταν γράφουν νὰ δημιουργοῦν. Τὸ γράψιμό τους νὰ μὴ τὸ θεωροῦν ὡς μιὰ ἀνάγκη νᾶναι πηγαῖο, αὐθόρμητο. Τότε — μόνο τότε — μπορεῖ ὁ νέος νὰ προσφέρῃ κάτι στὴν λογοτεχνία τοῦ τόπου μας. “Ας ἀφήσουν κατὰ μέρος τὴ μίμηση, ἄς φροντίσουν νὰ δημιουργήσουν μόνοι τους κάτι τὸ καλὸ, κάτι τὸ ὠ-

ραῖο. Κάτι τὸ πραγματικὰ ποιητικόν. “Ας ἀφήσουν κατὰ μέρος, ἄς πάψουν νὰ τραγουδοῦν τὴν ἀπαισιοδοξία. “Ας τραγουδήσουν τὴ ζωὴ, ποὺ εἶναι πάντα ὠραία πάντα ἐκκυστικὴ. “Ας ψάλλουν τὴ νεότη, ἄς δοῦν τὸν κόσμο ἀπ’ τὴν πραγματικὴ του μορφή, ἄς τραγουδήσουν τὴ φύση, τὸ ὠραῖο αὐτὸ ἀγαθόν, τὴν ὠραία αὐτὴ δημιουργία τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε ἄς εἶναι βέβαιοι πῶς συνεισφέρουν, πῶς δημιουργοῦν. Καὶ ἡ «Μακεδονικὴ Νεολαία» θάνα εὐτυχῆς ἂν δῆ τις σελίδες τῆς νὰ γεμίζουν ἀπ’ τὴ συνεργασία τῶν φίλων τῆς, ποὺ ἐννοίωσαν τέλος τὴν πραγματικὴ ζωὴ.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ

Παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ ἐπιστολὲς ἀναγνωστῶν μας σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα τῆς κριτικῆς τοῦ βιβλίου, γράφουμε τὰ λίγα αὐτὰ λόγια, δίνοντας ἔτσι μιὰ γενικὴ ἀπάντηση σ’ ὅλους τοὺς φίλους μας, ποὺ μᾶς ἔγραψαν σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα αὐτό, κ’ ἀκόμα καὶ σὲ κείνους ποὺ προσωπικὰ μᾶς μίλησαν πάνω στὸ ζήτημα αὐτό.

Παραπονέθηκαν πολλοὶ γιὰ τὸ ὕφος τοῦ κριτικοῦ μας καὶ γιὰ τὸ εἶδος τῆς κριτικῆς του. Κι’ ἄλλοι μὲν τὸν χαρακτηρίσαν ὡς ἀνίδεο κριτικῆς ἄλλοι δὲ ὡς μεταχειριζόμενος σκληρῆς καὶ ὕβριστικῆς λέξεις.

“Ας μᾶς ἐπιτρέψουν ὅμως οἱ ἀγαπητοὶ μας φίλοι νὰ μὴ συμφωνήσουμε μαζί τους. Ὁ κ. Βασίλης Νεοχωρίτης ποὺ τόσο εὐγενικὰ δέχθηκε τὴν πρότασή μας γιὰ ν’ ἀναλάβῃ τὴ σχετικὴ στήλη, εἶναι ἕνας ἀπ’ τοὺς καλύτερους κριτικούς τοῦ τόπου μας κ’ ὁ καλύτερος, ἀναμφισβήτητος, τῆς πόλεώς μας. Πρόκειται περὶ ἀνθρώπου ποὺ ἔχει ἐνδιατρίψει ἰδιαίτερα κ’ ἐπὶ πολλὰ χρόνια στὴ μελέτη τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας κ’ εἶναι ἕνας ἀπ’ τοὺς ἐλαχίστους τέλειους γνώστας τῆς.

“Αν οἱ ἐπιστολογράφοι μας παραπονέθηκαν ἢ μᾶλλον ἐξέφρασαν τὴν ἀπορία τους γιὰ τὸ εἶδος τῆς κριτικῆς, αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὅτι μέχρι σήμερα εἶχαν συνηθεῖσιν ἢ μᾶλλον οἱ κριτικοὶ τοὺς εἶχαν συνηθεῖσιν στὸ νὰ διαβάξουν πάντα καλὲς κριτικὲς ἢ κ’ ἂν καμμιά φορὰ ἐπέκριναν κανένα βιβλίον προσπαθοῦσαν νὰ τὸ ἐπικρίνουν μὲ ὅσο τὸ δυνατό εὐγενικώτερα λόγια. Δηλαδὴ ἀντὶ νὰ λέν ὅτι ὁ συγγραφέας τοῦ τᾶδε βιβλίου εἶναι ἀνόητος, εἶναι κ’ ἡμεῖς δὲν ξέρομε τι, λέν πῶς τὰ διηγήματα τοῦ συγγραφέα εἶναι γεμάτα ἀπὸ ἀνοησία, γεμάτα ἀσυναρτησίαις κ.τ.λ. Τὰ διηγήματα τοῦ συγγραφέα, τὰ ποιήματα τοῦ ποιητῆ, δηλ. τὸ καταστάλαγμα τῆς πνευματικῆς του ἐργασίας, τὸ πνευματικὸ του δημιουργήμα, εἶνε ἀνόητα, εἶναι ἀσυνάρτητα κ’ ὄχι αὐτὸς ποὺ τὰ δημιουργεῖ; “Αστεία ἀλήθεια πράγματα.

Ἐ λοιπὸν αὐτὸν τὸν φαρισαϊσμὸ κ’ αὐτὴν τὴν ὑποκρισία ἡμεῖς δὲν θὰ τὴν ἀνεχθοῦμε ποτέ. Αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ πράγματα πρέπει νὰ χτυπηθοῦν κ’ αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ κριτικοὶ, ποὺ καταστρέφουν τὴν Ἑλληνικὴ παραγωγή καὶ τὴν νεοελληνικὴ λογοτεχνία, καὶ παίρνουν στὸ λαϊκὸ τους ἀθῶες νεανικὲς ψυχές, ποὺ τὸ μυαλό τους φτερουγίζει ἀκόμα καὶ δὲν μπορεῖ νὰ σταθῇ μιὰ στιγμή γιὰ νὰ σκεφθῇ ψυχραῖμα καὶ λογικά, πρέπει νὰ ἐκλείψουν ἀπ’ τὴν Ἑλλάδα.

Ἐμεῖς τὴν κριτικὴν τὴν ἐννοοῦμε τελείως διαφορετικὴν. Κριτικὴ δὲν εἶναι ὁ συμβιβασμός, κ’ ὁ κριτικὸς πρέπει νὰ ἐκφράξῃ τὴν ἀληθινὴν του γνώμη κ’ ὄχι νὰ προσπαθῇ νὰ βρῇ σ’ ὅλα κάτι τὸ καλὸ — κ’ ἡ προσπάθεια αὐτὴ νὰ γίνεταί μὲ τὸ ζόρι — γιὰ νὰ φανῇ ἀρεστὸς σ’ ὅλους. Καὶ πρὸ πάντων ὁ κριτικὸς πρέπει νᾶναι τέλειος γνώστης τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, τῆς ὅλης πνευματικῆς κινήσεως τοῦ τόπου μας. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπιδιώξαμε κ’ ἡμεῖς καὶ θεωροῦμε τὸν ἑαυτὸν μας εὐτυχῆ γιὰ τὴ βρήκαμε τὸν κριτικὸν ποὺ θέλαμε.

Δὲν θὰ θέλαμε ποτέ νὰ μιμηθοῦμε τὰ λοιπὰ περιοδικὰ καὶ πρὸ πάντων ὅλα τῆς πόλεώς μας ποὺ ὅ,τι γράφουν τὸ γράφουν γιὰ νὰ γράψουν καὶ γι’ αὐτοὺς τὰ ἴδια κολακευτικὰ λόγια, τὶς ἴδιες ἀνεικρινεῖς γνώμες. Δὲν θὰ φιλοδοξοῦσαμε ποτέ νὰ εἶναι ἡ κριτικὴ μας πάντα καλὴ καὶ πάντα εὐγενικὰ γιὰ ὅλους.

Οὔτε θὰ θέλαμε νὰ βλέπαμε τὶς πολιτικὲς σελίδες μας νὰ τὶς γεμίζουν μὲ κριτικὲς — ὅπως δυστυχῶς συμβαίνει στὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸ παντὸς στὴ Θεοσένη — ἀνθρώποι ἀνίδεοι, ἀνθρώποι ποὺ ὄχι μόνον δὲν παρακολουθοῦν τὴν πνευματικὴν τοῦ τόπου μας ζωὴ καὶ γράφουν τὴν κριτικὴν τους χωρὶς κἂν νὰ διαβάξουν τὰ ἔργα ποὺ κρίνουν, ἀλλὰ προσπαθοῦσαν νὰ ἐκφράσουν γνώμες καὶ κριτικὲς ἀντιλήψεις ποὺ τὶς συγκεντρώνουν ρωτώντας τὸν Α καὶ Β ἂν τὸν ἄρεσε τὸ τᾶδε ἢ τὸ δεῖνα ἔργο. Ἡ κριτικὴ τέτοιων βρεφῶν — ἄς μᾶς ἐπιτραπῇ ἡ λέξη — δὲν ἔχει καμμιά θέση στὴ Μ. Ν. Γιατὶ ὅπως καὶ παραπάνω ἀναφέραμε οἱ σκοποὶ τῆς Μακ. Νεολαίας διαφέρουν τελείως ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τῶν ἄλλων περιοδικῶν.

ΚΙ’ ΟΣΟΙ ΜΑΣ ΕΝΝΟΙΩΣΑΝ

Ἀκόμα περισσότερα ὅμως ἦταν τὰ ἐνθουσιώδη γράμματα ποὺ πήραμε ἀπ’ τοὺς ἀναγνώστες μας γιὰ τὸ ζήτημα τῆς κριτικῆς τοῦ βιβλίου. “Ολοι αὐτοὶ οἱ καλοὶ μας φίλοι μ’ ἐνθουσιασμὸ καὶ ἀνυπόκριτη ἀγάπη μᾶς συχαίρουν γιὰ τὸς δώσαμε τὴν εὐχαρίστηση νὰ διαβάξουν τὸν κ. Β. Νεοχωρίτη, «ποῦ ἡ κριτικὴ του δὲν μοιάζει καθόλου τῇ στεγνῇ καὶ ξερῇ κρι-

τική όλων των κριτικών μας, ἀλλ' ἀποτελεῖ μᾶλλον αἰσθητικῆς, διδασκαλία μεγάλη γιὰ τὸ τί εἶναι ποίηση, τί διήγηση, τί μὲ μιά λέξη λογοτεχνία, ὅπως χαρακτηριστικώτατα μᾶς γράφει ἀναγνώστης μας.

Ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀγαπητοὺς μας φίλους τοὺς εὐχαριστοῦμε θερμὰ. Ὅλοι τους ἐπιδοκιμάζουν ἀσφαλῶς τοὺς σκοπούς μας, γνωρίζουν καλά τὸ τί ζητοῦμε, τὸ τί ἐπιδιώκουμε. Δηλαδή μὲ μιά λέξη μᾶς ἐννοίωσαν. Καί μὲ τὴ βοήθειά τους τραβοῦμε τὸ δρόμο μας, χωρὶς νὰ μᾶς φοβίζονται οἱ ἐπικρίσεις τῶν μὲν ἢ οἱ... σουβλιζοῦν τῶν ἄλλων.

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

Μὲ ἐνθουσιασμό πρωτοφανῆ στὰ Πανεπιστημιακά μας χρονικά γίνηκε δεκτὸς στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ ἀμφιθεάτρου τοῦ Πανεπιστημίου μας ἀπ' τοὺς Μακεδόνας ποιητῆς ὁ κ. Κοτζιάς. Τόσες ἦταν οἱ ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις τῶν νέων μας, τῆς Μακεδονικῆς Νεολαίας, πού ἀνάγκασαν κι' αὐτὸν τὸν κ. Κοτζιά, τὸν ἀήττητο σὲ ζητήματα ἐκδηλώσεων κι' ἐνθουσιασμοῦ, νὰ δηλώσῃ πὼς ἠττήθηκε.

Τὰ γεμᾶτα ἀπὸ ζωὴ λόγια τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἢ πίστη του κι' ὁ ἐνθουσιασμός του γιὰ τὴ νεότητα, εἶχαν βαθεῖα ἀπήχηση μέσα στὴν ψυχὴ τῶν Νέων πού γιὰ πρώτη φορὰ σήμερα, ὕστερα ἀπ' ἕναν αἰῶνα ἐλευθερίας ἐννοίωσαν τὴν πραγματικὴ λευτεριά, βρῆκαν τοὺς ἀνθρώπους πού ἕνα σκοπὸ ἔχουν· νὰ ἀφιερῶσουν τὸν ἑαυτὸ τους, γιὰ τὴ δημιουργία μᾶς πραγματικῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας, γεμάτης ἀπὸ πίστη καὶ ἀγάπη πρὸς τὴ ζωὴ.

ΓΥΡΩ ΑΠ' ΕΝΑ ΖΗΤΗΜΑ

Δημοσιεύουμε σ' ἄλλη στήλη τὸ ἀρθρᾶκι πού μᾶς ἔστειλε ἕνας ἀναγνώστης μας γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ἀφυπνίσεως τῆς ἐπαρχίας. Ἄν κι' ἔχουμε μερικὲς ἐπιφυλάξεις πάνω στὰ ὅσα γράφει, ἐν τούτοις τὸ δημοσιεύουμε γιατί βλέπουμε σ' αὐτὸ νὰ τίθεται τὸ ζήτημα ἐντελῶς διαφοροτικά, ὅ ἀναγνώστης μᾶς δίδει τὴν ἐντελῶς διαφορετικὴ γνώμη του πάνω στὸ ζήτημα αὐτὸ μὲ πειστικότητα καὶ γλαφυρότητα συγχρόνως. Ἄς ἀκουσθῆ τέλος κι' ἡ γνώμη ἐνός πού διαφωνεῖ μὲ τὴ γνώμη ὄλων ἐκείνων πού ἀναμείχθηκαν στὴ συζήτηση γύρω ἀπ' τὸ ζήτημα αὐτὸ.

Η ΕΠΑΡΣΗ

Στὸ φύλλο αὐτὸ δίνουμε γιὰ τοὺς καινούργιους ἀναγνώστες μας μιά περίληψη τοῦ πρώτου μέρους τῆς Νουβέλλας πού ἡ δημοσίευσή της ἄρχισε ἀπ' τὸ προηγούμενο φύλλο. Ὁ συγγραφεὺς τῆς Νουβέλλ-

ας αὐτῆς πῆρε τὸ βραβεῖο Goncourt 1936. Πρόκειται γιὰ ἕνα ἀριστουργηματάκι τῆς σύγχρονης Γαλλικῆς Λογοτεχνίας πού τὸ δίνουμε σὲ μετάφραση στοὺς ἀναγνώστες μας. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ δηλώνουμε πὼς ἡ Μ. Ν. ἀνέθεσε σ' εἰδικὸ συνεργάτη τῆς τὴν παρακολούθηση τῆς ξένης πνευματικῆς ζωῆς, ὁ ὁποῖος θὰ μᾶς εἶναι σὲ μετάφραση τὰ καλύτερα διηγήματα κ.λ.π. τῶν ξένων συγγραφέων.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Στις 23 τοῦ περασμένου μῆνα δόθηκε ἀπ' τὸν κύκλο διαλέξεων τοῦ περιοδικοῦ «Μορφές» ἡ διάλεξη τοῦ Ἀρχισυντάκτου τῆς κ. Μ. Νίντα, γιὰ τὴ πνευματικὴ ζωὴ στὴ Σαλονικὴ στὸ τελευταῖα 30 χρόνια.

— Στις 30 Ἰανουαρίου ὁ πανηγυρικὸς ἑορτασμός τοῦ Πανεπιστημίου μας πρὸς τιμὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Ὁμιλητὴς ὁ καθηγητὴς κ. Σακελλαρίου μὲ θέμα: «Ἡ θρησκευτικὴ πίστις καὶ ἡ νεώτερα ψυχολογία».

— Στις 4 Φεβρουαρίου διάλεξη τοῦ συλλόγου «Ὑπαίθριος Ζωὴ» μὲ ὀμιλητὴ τὸν Δ/τὴ τοῦ πειραματικοῦ σχολείου τοῦ Πανεπιστημίου μας κ. Γεωργούλην.

— Στις 31 Ἰανουαρίου δόθηκε ἡ συναυλία τοῦ συλλόγου σιδηροδρομικῶν ὁ Θερμαϊκὸς μὲ μεγάλη ἐπιτυχία. Ἦταν μιά ἀπ' τίς καλύτερες μουσικῆς ἀπολαύσεις πού εὐτύχησε ν' ἀκούσῃ ἡ πόλη μας.

— Στις 11 τοῦ μῆνος δόθηκε ἀπ' τὸν κύκλο διαλέξεων τοῦ περιοδικοῦ «Μορφές» διάλεξη μὲ ὀμιλητὴ τὴν ποιήτρια κ. Χρυσάνθη Κωτσάτου γιὰ τὸν ποιητὴ Πελερέν.

— Στις 14 Φεβρουαρίου στὴν αἴθουσα τῶν Ζητησῶν συναυλία τραγουδιῶ τῆς κ. Χριστοφίδου - Γκέλερτ καὶ Δ'ίδος Ἡλιοπούλου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Τὸ φύλλο αὐτὸ, 1ο τῆς Δ' χρονιάς τὸ στέλνουμε σ' ὄλους τοὺς συνδρομητὰς μας, καὶ τοὺς παρακαλοῦμε νὰ ἀνανεώσουν τὴ συνδρομὴ τους. Ἄν θέλουν νὰ συνεχισθῆ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου. Ἡ Μακεδονικὴ Νεολαία δὲν ἀποτελεῖ ἐπιχρησῆ κι' οὔτε ἔχει τὴν ὀλιγὴ ὑποστήριξι κανενός. Ἡ ἐκδόσή της βραβεύεται στὴ συνδρομὴ τῶν φίλων τῆς, πού ἐλπίζουμε πὼς θὰ ἐνισχύσουν μὲ περισ-

σότερο ζῆλο τὸ ἔργο μας. Εἶναι τόσο λίγοι οἱ πόροι μας ὥστε δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ ἀποστῆσουμε τὴ Μ. Ν. δωρεὰν σὲ κανέναν. Ὅσοι θέλουν νὰ τὴν ὑποστηρίξουν ἄς στεῖλλουν τὴ συνδρομὴ τους.

Ὁ κ. Θαλῆς Ρηγορίδης σημειώνει τὸ ἐξῆς λάθος πού ἐγινε στὸ ποιήμα του «Ἄχ μικρούλα Δ/νίς» πού δημοσιεύθηκε στὸ φύλλο τοῦ Δεκεμβρίου π. ἐ. Ἐκεῖ πού λέει ὁ στίχος «τὸν ἦλιο τῶν ματιῶν σου» νὰ διορθωθῆ καὶ νὰ γίνῃ «τὸν ἦλιο τῶν μαλλιῶν σου». Διορθώστε το.

Δίδα Φ. Κουν. Σπέτσας. Λάβαμε τὴν συνδρομὴν σας καὶ σὰς εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὴν ὑποστήριξί σας. Ἐλπίζουμε νὰ φροντίσετε γιὰ τὴν εὐρύτερη διάδοσι τῆς Μακ. Νεολαίας.

κ. Ν. Κομ. Σπέτσας. Λάβαμε ἐπίσης καὶ τὴν ἰδικὴν σας συνδρομὴ καὶ σὰς εὐχαριστοῦμε.

κ. Τώνην. Γιὰ τὰ καλά σας λόγια πολὺς εὐχαριστίες συνδρομὴ σας λάβαμε. Γράψαμε ἰδιαίτερως.

δ. Κων. Καρ. Ζάκυνθος. Λάβαμε τὴν συνδρομὴ σας καὶ εὐχαριστοῦμε θερμὰ.

δ. Ροζ. Ρ. Σάμον. Ἀνανεώσαμε τὴν συνδρομὴν σας. Πολλὰ εὐχαριστῶ.

δ. Ἐλ. Δημ. Ἀθήνα. Στὸ γράμμα σας ἀπαντήσαμε λεπτομερῶς καὶ ἐλπίζουμε νὰ ἰκανοποιηθῆκατε ἀπ' τὴν ἀπάντησί μας. Περιμένουμε νέα σας.

κ. Μητ. Καλ. Βόλον. Ἡ Συνεργασία σας δυστυχῶς ἀκατάλληλη γιὰ τὴν Μακ. Νεολαία. Περιμένουμε νεώτερη πού ἐλπίζουμε νὰ μᾶς ἰκανοποιήσῃ.

κ. Α. Ζωτ. Ἐνταῦθα. Γιὰ τὸ ζήτημα τῆς Κριτικῆς διαβάσατε τὸ σχετικὸ σημείωμα. Ἐλπίζουμε νὰ σὰς ἰκανοποιήσῃ.

Κριτικὴ τῶν ἔργων πού μᾶς ἔστειλαν οἱ συνεργάται καὶ φίλοι μας θὰ δημοσιεύσουμε στὸ ἄλλο φύλλο, ἀδυνατώντας νὰ τὸ κάνουμε σήμερα λόγω ἐλλείψεως χώρου.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

(Ἀγγέλουμαι κάθε βιβλίον πού μᾶς στέλνεται ἕνα ἀντίτυπο. Γιὰ τὴν κριτικὴ ἀπαραίτητο καὶ τὸ δεύτερο).

Λάβαμε:

Β. Δεδούση: «Ὁ Ἐρωτόκριτος» τοῦ Κορνάρου καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ποίηση. (Θεσσαλονικὴ 1937).

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΙ' ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις (Ἰανουάριος). Συνεργάζονται οἱ κ. κ. Ν. Προεστόπου-

λος, Γεώργιος Ζώρας, Σύλβιος, Κλήμης Ἀλεξανδρινός. Αἱ κυρίαί καὶ ὁδὲς Σιφναίου, Μ. Σαμοθράκη, Ζαταντρίς κ.λ.π.

Στὴν «ἐπισκόπησι τοῦ Μηνός» τὰ διάφορα φιλολογικὰ νέα δικά μας καὶ ξένα, βιβλιοκρισία, Θέατρο, Μουσικὴ, Ζωγραφικὴ κ.λ.π. κ.λ.π.

Νέα φύλλα (Ἰανουάριος). Στὸ πρῶτο φύλλο τοῦ νέου αὐτοῦ περιοδικοῦ συνεργάζονται οἱ κ. κ. Γ. Κοτζιούλας, Χ. Λεβάντας, Α. Καραντώνης, Θαλῆς Ρηγορίδης, Γιάννης Σκαρίμπας, Η. Μάλωσης, Κ. Θρακιώτης, Γ. Γρηγόρης κ.λ.π.

Στὴ «Γνώμη μας» διάφορα σημειώματα, βιβλιοκρισίες, θέατρο κ.λ.π.

Νειάτα (Φεβρουάριος) Συνεργάζονται οἱ κ. κ. Ν. Προεστόπουλος, Α. Σημηριώτης, Μ. Βαγιάνος, Κ. Βελιούρας, Α. Κωτσάκης, Θ. Βορέας, Τέλλος Ἄγρας. Κ. Καιροφύλλας κ.λ.π.

Μορφές (Ἰανουάριος - Φεβρουάριος) Συνεργασία τῶν κ. κ. Ν. Προεστοπούλου, Π. Ψαλτήρα, Μηνᾶ Δημάκη, Β. Δεδούση, Μ. Νίντα καὶ τῶν κυριῶν Α. Ταρσούλη καὶ Ὀλυμπίας Δρακοπούλου.

Ἐπίσης βιβλιοκρισίες, σημειώματα κ.λ.π.

Οικογενειακὴ Ζωὴ (Ἰανουάριος). Σημειώνουμε τὰ ἔργα τῶν κ. κ. Α. Ζαχαρή, Δ. Τζαμαλούκα, Ἄννης Κατσιόγρα καὶ ἄλλων.

Ποιμὴν (Ἰανουάριος) Διάφοροι συνεργασίαι θρησκευτικοῦ περιεχομένου.

Πνευματικὴ Ζωὴ (Ἰανουάριος) Συνεργασίαι τῶν κ. κ. Γιάννη Σκαρίμπα, Η. Ζιώγα, Κλ. Παράσχου, Γιάννη Χατζίνη ὁκτώ ποιήματα νέων ἐπαρχιωτῶν ποιητῶν κ.λ.π. κ.λ.π. Βιβλιογραφικὸν Δελτίον, παρακολούθησις τοῦ ἐπαρχιακοῦ τύπου κ.λ.π. κ.λ.π.

Στὴν ἐφημερίδα τῶν Λεσβίων Μυτιλήνης ταχτικὴ φιλογικὴ σελις διευθυνομένη ἀπ' τὸν ποιητὴ κ. Φ. Ἀνατολέαν μὲ ἐνδιαφέρουσαν φιλολογικὴν ὕλην.

Θρακικὰ Νέα τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως. Κάθε Δεκαπενθήμερο φιλολογικὴ Σελίδα μὲ ποικιλίαν φιλολογικῆς ὕλης.

Στὴν **Πρόδο** Ἄλμυροῦ, Ἐπιμελημένη καὶ διαλεκτικὴ φιλολογικὴ ὕλη.

Στὴν **Ἐρευνα** Αἰγίου Τακτικὴ φιλολογικὴ σελις ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ποιητοῦ Κλ. Μιμίκου.

Ἐλάβομεν ἐπίσης **Κρητικὰ Νέα** Ἡρακλείου, **Μαντινεία**, **Ἀστέρια** Βεργίας. Καὶ τὰ περιοδικὰ **Ἑπαιθρο**, **Ἠχώ**, **Ἄγ. Ἰάσων καὶ Ζωσίπατρος**, **Ἄι Μοῦσαι**, κ.λ.π. κ.λ.π.

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΤΟ «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ»

Τακτική παρακολούθησις τῆς κινήσεως τοῦ βιβλίου καὶ τοῦ ἡμερησίου καὶ περιοδικοῦ Τύπου.

Τὸ «Ἑλληνικὸ Βιβλίον» θὰ συντάσσεται μὲ ἐπιμέλειαν καὶ ἀκρίβειαν καὶ θὰ ἀποβῆ ὡς ἀπαραίτητος σύντροφος κάθε φιλαναγνώστου, διανοουμένου, κ.τ.λ.

Θὰ ἀγγέλη κάθε καινούργιον βιβλίον ποῦ θὰ τοῦ στέλνεται ἓνα ἀντίτυπον καὶ θὰ κρίνη τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα ἀπ' αὐτά.

Τὸ «Ἑλληνικὸ βιβλίον» δὲν εἶναι ὄργανον κανενὸς ἐκδοτικοῦ οἴκου. Ἐκδίδεται ἀπὸ μιὰ ομάδα φίλων τοῦ βιβλίου μὲ μόνον καὶ ἀποκλειστικὸν σκοπὸν νὰ προσελκύσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ γιὰ τὴν παρακολούθησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βιβλίου.

Θὰ ἀφιερῶσιν ἐπίσης σελίδες γιὰ παληοὺς καὶ νέους λογοτέχνες.

Γιὰ κάθε πληροφορία γράψατε:
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ Θεσσαλονίκη

Τὴν 1η Μαρτίου θὰ κυκλοφορήσῃ στὴ Ζάκυνθο τὸ «Ξεκίνημα» μεγάλη μηνιαία ἐκδόσις κριτικῆς καὶ τέχνης.

Διευθυντής: **ΝΙΚΟΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ**

Τὸ «Ξεκίνημα» θὰ δημοσιεύῃ συνεργασία τῶν πιὸ ἀντιπροσωπευτικῶν ὀνομάτων τῆς ἐπαρχίας καθὼς καὶ κάθε ἄλλη καλόπιστη καὶ τῆς προκοπῆς ποῦ θὰ τοῦ στέλνεται ἀπὸ νέους (πάλι τῆς ἐπαρχίας) μὲ ταλέντο καὶ ζωή.

Συνεργασία, ἐπιστολὲς κλπ. πρὸς τὸν κ. Νίκον Γρυπάρην Ζάκυνθον.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

= ΤΟ ΝΕΟ ΠΝΕΥΜΑ =

Φιλολογικὴ καὶ Καλλιτεχνικὴ Ἐπιθεώρησις
Μορφωτικῆς καὶ Δημιουργικῆς
προσπαθείας

Διευθυντής **Γ. ΦΛΙΑΣΙΟΣ**
Γ. Σιβρίου 15 Ἀθήνα

ΓΙΑΤΙ ΒΓΑΙΝΕΙ

Οἱ προγραμματικὲς δηλώσεις καὶ τὰ ραφιναρισμένα λόγια, ἔχουν θέση μονάχα στὴν ἀτεχνάτιστη μικροπολιτικὴ σ' ἓνα φιλολογικὸ περιοδικὸ ἢ ἰδεολογικὴ του κατεύθυνσι θὰ καθορισθῇ ἀπ' αὐτὴν τὴν ἴδια τροχιά διαρκῶς μέσα σὲ μιὰ νοητὴ γραμμὴ, ἀπὸ τὴν πρῶν ἕως τὴν τελευταία παράγραφο τοῦ κύκλου τῆς. Θέλουμε νὰ ποῦμε πῶς τὸ «Νεο Πνεῦμα» φιλοδοξεῖ τὸν τίτλον μιᾶς προσπάθειας συγχρονισμένης ποῦ θὰ δώσῃ τὸ σύνθημα γιὰ ἓνα δημιουργικὸ προσανατολισμὸ τῆς τέχνης τῶν Νέων σ' εὐρύτερα πλαίσια περρισσότερο γόημα καὶ δημιουργικά.

ΑΝΑΝΕΩΣΑΤΕ ΤΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΑΣ ΣΑΣ

Υπεύθυνος κατὰ τὸν Νόμον:
Ν. ΓΕΩΡΓΙΤΣΑΣ
Π. Π. Γερμανοῦ 11 β'.
Προϊστάμενος Τυπογραφείου:
Ν. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ
Δραγούμη 3

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΤΟΣ Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'	Φεβρουάριος 1937	ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 1 (34)
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΟΔΟΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ 11β	ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
Ετησίαν Δρ. 40	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Ετησίαν Francs Fr. 15
Εξάμηνος » 25	ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ	Τὸ φύλλο δεχ. 4
Τρίμηνος » 15	ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	

(οὐφρηβυ)

γῶβυ

ἀφῆ

20 Μαρτίου

(17 Μαρτίου)